

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των
λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον
μετριασμό του χρηματοοικονομικού κινδύνου**

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΧΟΝΤΖΕΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΔΟΚΤΩΡ ΚΟΥΝΑΔΕΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΙΟΣ, 2024

© Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2024

Η παρούσα Εργασία καθώς και τα αποτελέσματα αυτής, αποτελούν συνιδιοκτησία του ΕΚΠΑ και του φοιτητή, ο καθένας από τους οποίους έχει το δικαίωμα ανεξάρτητης χρήσης, αναπαραγωγής και αναδιανομής τους (στο σύνολο ή τμηματικά) για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, σε κάθε περίπτωση αναφέροντας τον τίτλο και το συγγραφέα της Εργασίας καθώς και το όνομα του ΕΚΠΑ όπου εκπονήθηκε.

«Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών
εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό του
χρηματοοικονομικού κινδύνου»

«Ευάγγελος Χοντζέας»

Επιβλέπων Καθηγητής:

«Θεόδωρος Κουναδέας»

«Δόκτωρ & Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών»

Αθήνα, Μάϊος, 2024

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία διερευνά την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης, με ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο που οι λειτουργίες αυτές επιτελούν στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Αξιοποιώντας μια ποσοτική προσέγγιση, η μελέτη αυτή αναλύει δεδομένα που συλλέχθηκαν από ένα δείγμα 60 συμμετεχόντων-λογιστών που απασχολούνται σε τμήματα εσωτερικού ελέγχου σε οργανισμούς οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Ο ερευνητικός σχεδιασμός της εν λόγω μελέτης περιλαμβάνει τη διενέργεια μιας οριοθετημένης ανασκόπησης του πεδίου εφαρμογής η οποία κατέληξε στον εντοπισμό δέκα άρθρων της συναφούς βιβλιογραφίας και εν συνεχεία την ανάλυσή τους σε θεματικές κατηγορίες ενδιαφέροντος. Τα αποτελέσματα της θεματικής ανάλυσης των συναφών άρθρων συνέβαλαν στη διαμόρφωση ενός δομημένου ψηφιακού ερωτηματολογίου το οποίο αξιοποιήθηκε για τη συλλογή δεδομένων.

Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας επιβεβαιώνουν τα ευρήματα της υφιστάμενης βιβλιογραφίας που υποδηλώνουν ότι τα ισχυρά συστήματα εσωτερικού ελέγχου είναι σημαντικά για τη διασφάλιση της σταθερότητας και της αξιοπιστίας των χρηματοπιστωτικών αναφορών και της κανονιστικής συμμόρφωσης. Ειδικότερα, η μελέτη παρέχει εμπειρικά στοιχεία που υποστηρίζουν τη θεωρία ότι οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου μειώνουν σημαντικά τον χρηματοοικονομικό κίνδυνο και ενισχύουν την οργανωσιακή αποτελεσματικότητα. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναδεικνύουν περαιτέρω ότι οι ισχυροί εσωτερικοί έλεγχοι συνδέονται με βελτιωμένες δυνατότητες διαχείρισης κινδύνων και πρόληψης της απάτης στους οργανισμούς.

Τα αποτελέσματα της μελέτης υπογραμμίζουν τη σημασία των εσωτερικών ελέγχων για τον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων και υποδηλώνουν ότι οι βελτιώσεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου μπορούν να συμβάλουν στη συνολική στρατηγική διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων στην εταιρική διακυβέρνηση. Η παρούσα έρευνα συμβάλλει στην ακαδημαϊκή κατανόηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου και παρέχει πρακτικές επιπτώσεις για την ενίσχυση των πλαισίων εταιρικής διακυβέρνησης για την καλύτερη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων.

Λέξεις – Κλειδιά

Εσωτερικός έλεγχος, Διαχείριση χρηματοπιστωτικών κινδύνων, Αξιολόγηση κινδύνων, Οργανωσιακή αποτελεσματικότητα

Abstract

The present dissertation explores the effectiveness of internal control functions in the context of corporate governance, with particular emphasis on the role of these functions in mitigating financial risks. Utilizing a quantitative approach, this study analyzes data collected from a sample of 60 participant-accountants employed in internal audit departments in organizations operating in various sectors of the economy. The research design of this study involves conducting a scoping review which resulted in the identification of ten articles in the relevant literature and then analysing them into thematic categories of interest. The results of the thematic analysis of the relevant articles contributed to the formulation of a structured digital questionnaire which was used for data collection.

The findings of this study confirm the findings of relevant literature suggesting that strong internal control systems are important to ensure the stability and reliability of financial reporting and regulatory compliance. In particular, the study provides empirical evidence supporting the theory that effective internal control mechanisms significantly reduce financial risk and enhance organizational effectiveness. The results of the study further indicate that strong internal controls are associated with improved risk management and fraud prevention capabilities in organizations.

The results of the study highlight the importance of internal controls in mitigating financial risks and suggest that improvements in internal control systems can contribute to the overall strategic management of financial risks in corporate governance. This research contributes to academic understanding on the effectiveness of internal control and provides practical implications for strengthening corporate governance frameworks to better manage financial risks.

Keywords

Internal Control, Financial Risk Management, Risk Assessment, Organizational Effectiveness

Περιεχόμενα

Περίληψη	iv
Abstract	v
Περιεχόμενα.....	vi
Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων	vii
Κατάλογος Πινάκων	vii
Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή	8
1.1. Υπόβαθρο	8
1.2. Σκοπός και στόχοι της διπλωματικής εργασίας.....	10
Κεφάλαιο 2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	12
2.1. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων στην εταιρική διακυβέρνηση	12
2.2. Ανασκόπηση εμπειρικών ερευνών επί του πεδίου εφαρμογής	14
2.2.1. Μέθοδος	14
2.2.1.1. Αρχικός προσδιορισμός του ερευνητικού ερωτήματος.....	15
2.2.1.2. Προσδιορισμός σχετικών μελετών και ερευνών.....	15
2.2.1.3. Επιλογή ερευνών και μελετών.....	16
2.2.1.4. Καταγραφή των δεδομένων	17
2.2.1.5. Συγκέντρωση, σύνοψη και αναφορά των αποτελεσμάτων	18
2.2.1.6. Παρουσίαση θεματικών κατηγοριών ανάλυσης.....	26
2.2.1.6.1. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου.....	26
2.2.1.6.2. Αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου.....	29
2.2.1.6.3. Αντίκτυπος του εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων και την πρόληψη της απάτης	32
2.2.1.7. Συμπεράσματα ανασκόπησης εμπειρικών ερευνών	35
Κεφάλαιο 3 Μεθοδολογία	37
3.1. Ερευνητικός σχεδιασμός.....	37
3.2. Μέθοδος δειγματοληψίας.....	37
3.3. Μέσα συλλογής δεδομένων	38
3.4. Εργαλείο έρευνας	38
3.5. Ηθικά ζητήματα.....	38
3.6. Ανάλυση δεδομένων.....	39
3.7. Εξίσωση γραμμικής παλινδρόμησης	39
Κεφάλαιο 4 Αποτελέσματα	41
4.1. Έλεγχος αξιοπιστίας	41
4.2. Έλεγχος κανονικότητας	49
4.3. Περιγραφική στατιστική	55
4.4. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 1	60
4.5. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 2	62
4.6. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 3	64
4.7. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 4	66
Κεφάλαιο 5 Συμπεράσματα	69
Βιβλιογραφία	71
Παράρτημα Α – Ερωτηματολόγιο	75

Κατάλογος Εικόνων / Σχημάτων

Εικόνα 1 Διάγραμμα ροής μελέτης (PRISMA – ScR flow chart).....	17
Εικόνα 2 Ηλικιακή κατηγορία συμμετεχόντων.....	56
Εικόνα 3 Φύλλο συμμετεχόντων	57
Εικόνα 4 Εργασιακή εμπειρία συμμετεχόντων	58
Εικόνα 5 Θέση εντός του οργανισμού	59
Εικόνα 6 Μέγεθος οργανισμού απασχόλησης συμμετεχόντων.....	59
Εικόνα 7 Τομέας δραστηριοποίησης οργανισμού απασχόλησης συμμετεχόντων	60

No table of figures entries found.

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1 Πληροφορίες που εξήχθησαν από τα υπό ανάλυση άρθρα.....	19
Πίνακας 2 Έλεγχος αξιοπιστίας υποκλίμακας -Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού ελέγχου	41
Πίνακας 3 Έλεγχος αξιοπιστίας υποκλίμακας -Ανοχή Οργανωσιακού Κινδύνου	44
Πίνακας 4 Έλεγχος αξιοπιστίας υποκλίμακας -Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στη Λήψη Αποφάσεων	46
Πίνακας 5 Έλεγχος κανονικότητας.....	49
Πίνακας 6 Ερευνητικό ερώτημα 1	61
Πίνακας 7 Ερευνητικό ερώτημα 2	63
Πίνακας 8 Ερευνητικό ερώτημα 3	65
Πίνακας 9 Ερευνητικό ερώτημα 4	67

Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή

1.1. Υπόβαθρο

Η κλιμακούμενη περιπλοκή και η αστάθεια του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού τοπίου έχουν μεγιστοποιήσει τη σημασία των ισχυρών λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στις εταιρικές οντότητες. Σε ένα περιβάλλον όπου οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι ελλοχεύουν, η ικανότητα των οργανισμών να περιηγηθούν σε αυτές τις αβεβαιότητες καθίσταται καθοριστικός παράγοντας της βιωσιμότητας και της επιτυχίας τους. Η παρούσα ενότητα εξετάζει το ιστορικό των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου, την εξέλιξή τους και τον κρίσιμο ρόλο τους στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων, αντλώντας από τη σχετική βιβλιογραφία για να παράσχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση.

Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν την ακρίβεια και την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, τη συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς και την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών (COSO, 2013). Τα συστήματα αυτά περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα πρακτικών, από μέτρα φυσικής ασφάλειας έως διαδρομές ελέγχου, που αποσκοπούν στη διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων, την πρόληψη της απάτης και την ενίσχυση του συνολικού πλαισίου διακυβέρνησης ενός οργανισμού (COSO, 2017).

Η έννοια του εσωτερικού ελέγχου έχει εξελιχθεί σημαντικά με την πάροδο των ετών, διευρύνοντας το πεδίο εφαρμογής και την πολυπλοκότητα ως απάντηση στην αυξανόμενη περιπλοκότητα των επιχειρηματικών λειτουργιών και στις αυξανόμενες πολυπλοκότητες των χρηματοπιστωτικών αγορών (Spira & Page, 2003). Η έκθεση-ορόσημο της Επιτροπής Treadway το 1987 έθεσε τις βάσεις για μια δομημένη προσέγγιση του εσωτερικού ελέγχου, οδηγώντας στην ανάπτυξη του πλαισίου COSO, το οποίο παραμένει σήμερα ένα από τα πιο ευρέως αναγνωρισμένα και εφαρμοσμένα πλαίσια εσωτερικού ελέγχου (COSO, 2013).

Η αποτελεσματικότητα των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων έχει αποτελέσει αντικείμενο σημαντικού ακαδημαϊκού και επαγγελματικού ενδιαφέροντος. Μελέτες έχουν δείξει ότι τα ισχυρά συστήματα εσωτερικού

ελέγχου συμβάλλουν καθοριστικά στη μείωση της πιθανότητας χρηματοοικονομικής ανακρίβειας, στην ενίσχυση της αξιοπιστίας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και στη βελτίωση της συνολικής ικανότητας διαχείρισης κινδύνων ενός οργανισμού (Sulaiman, 2012; Hemrajani et al., 2023). Επιπλέον, η ευθυγράμμιση των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου με τις στρατηγικές διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων είναι ζωτικής σημασίας για την προληπτική αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων και τη διασφάλιση της ανθεκτικότητας του οργανισμού (Tricker & Tricker, 2015).

Παρά την αναγνωρισμένη σημασία των εσωτερικών ελέγχων, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητά τους. Παράγοντες όπως η οργανωσιακή κουλτούρα, η συνθετότητα των επιχειρηματικών λειτουργιών και οι αλλαγές στο κανονιστικό περιβάλλον μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου (Spira & Page, 2003). Επιπλέον, καθώς οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι γίνονται όλο και πιο περίπλοκοι και διαδεδομένοι, εξαιτίας των τεχνολογικών εξελίξεων και της παγκοσμιοποίησης, η ανάγκη για προσαρμοστικά και δυναμικά συστήματα εσωτερικού ελέγχου γίνεται όλο και πιο εμφανής (Hemrajani et al., 2023).

Το υπόβαθρο των λειτουργιών του εσωτερικού ελέγχου αναδεικνύει εν κατακλείδι τον αναπόσπαστο ρόλο τους στα πλαίσια διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων των σύγχρονων εταιρικών οντοτήτων. Καθώς οι οργανισμοί περιηγούνται στην πολυπλοκότητα του χρηματοοικονομικού τοπίου, η συνεχής εξέλιξη και ενίσχυση των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου παραμένει απαραίτητη για τον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων και τη διασφάλιση βιώσιμων επιχειρηματικών λειτουργιών. Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως στόχο να συμβάλει στη συνεχιζόμενη συζήτηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων, παρέχοντας ιδέες που μπορούν να ενισχύσουν τη θεωρητική και πρακτική κατανόηση αυτού του κρίσιμου τομέα.

1.2. Σκοπός και στόχοι της διπλωματικής εργασίας

Ο πρωταρχικός στόχος της παρούσας διατριβής είναι να αξιολογήσει αυστηρά την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων στο σύγχρονο εταιρικό περιβάλλον. Η έρευνα αυτή αποσκοπεί στην ανάλυση και την ενδελεχή εξέταση των μηχανισμών μέσω των οποίων οι εσωτερικοί έλεγχοι λειτουργούν για την προστασία από τους ευμετάβλητους και αβέβαιους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν σήμερα οι εταιρείες. Επιτυγχάνοντας μια βαθιά κατανόηση αυτών των μηχανισμών, η μελέτη επιδιώκει να συμβάλει σημαντικά τόσο στη θεωρητική γνώση όσο και στις πρακτικές εφαρμογές στον τομέα της διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Συγκεκριμένα, η μελέτη καθοδηγείται από τους ακόλουθους στόχους:

1. Να διερευνήσει τη φύση και το πεδίο εφαρμογής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου, όπως αυτές οριοθετούνται από καθιερωμένα πλαίσια και πρότυπα, όπως αυτά που προτείνονται από την Επιτροπή Χορηγικών Οργανισμών της Επιτροπής Treadway (COSO, 2013). Αυτή η διερεύνηση θα παράσχει μια θεμελιώδη κατανόηση των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και των προβλεπόμενων ρόλων τους εντός των οργανισμών.
2. Να εξετάσει τη σχέση μεταξύ των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων, με έμφαση στον προσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο οι έλεγχοι αυτοί συμβάλλουν στον μετριασμό των εν λόγω κινδύνων. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντίδραση σε χρηματοοικονομικές αβεβαιότητες και απειλές, όπως τονίζεται στη βιβλιογραφία (Sulaiman, 2012- Hemrajani et al., 2023).
3. Να αξιολογήσει την επίδραση των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στην οργανωτική απόδοση και την ανθεκτικότητα έναντι των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Ο στόχος αυτός επιδιώκει να κατανοήσει τις ευρύτερες επιπτώσεις των

αποτελεσματικών λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου, όχι μόνο στον μετριασμό των κινδύνων, αλλά και στην ενίσχυση της συνολικής απόδοσης και της βιωσιμότητας των οργανισμών (Tricker & Tricker, 2015).

4. Να προσδιορίσει τις βέλτιστες πρακτικές και στρατηγικές στην εφαρμογή των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου για την αποτελεσματική διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Μέσω της ανάλυσης των εμπειρικών δεδομένων και της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, η μελέτη αποσκοπεί στην αποκάλυψη πρακτικών γνώσεων που μπορούν να υιοθετήσουν οι οργανισμοί για την ενίσχυση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και των πρακτικών διαχείρισης κινδύνων (Al-Twajry et al., 2003- Kuzniak et al., 2015).
5. Να προτείνει συστάσεις για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Με βάση τα ευρήματα της μελέτης, η έρευνα θα προσφέρει εφαρμόσιμες συστάσεις για τους επαγγελματίες και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με στόχο τη βελτίωση του σχεδιασμού, της εφαρμογής και της παρακολούθησης των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Για την επιδίωξη αυτών των στόχων, η διπλωματική εργασία θα χρησιμοποιήσει μια ποσοτική ερευνητική μεθοδολογία, χρησιμοποιώντας ένα δομημένο ερωτηματολόγιο για τη συλλογή δεδομένων από ένα διαστρωματωμένο τυχαίο δείγμα εταιρικών οντοτήτων σε διάφορους τομείς.

Κεφάλαιο 2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση

2.1. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων στην εταιρική διακυβέρνηση

Η διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της εταιρικής διακυβέρνησης, λειτουργώντας ως δικλείδα ασφαλείας έναντι των αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι εταιρικές οντότητες. Η ενσωμάτωση των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στα πλαίσια της εταιρικής διακυβέρνησης είναι αποφασιστική για τη στρατηγική διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Η παρούσα ενότητα εμβαθύνει στην υπάρχουσα βιβλιογραφία για να διερευνήσει το ρόλο και την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων στην εταιρική διακυβέρνηση, με έμφαση στον τρόπο με τον οποίο οι εσωτερικοί έλεγχοι συμβάλλουν στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων.

Η εταιρική διακυβέρνηση περιλαμβάνει τα συστήματα, τις αρχές και τις διαδικασίες με τις οποίες κατευθύνονται και ελέγχονται οι εταιρείες. Στο πλαίσιο αυτού του πεδίου, η διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της σταθερότητας και της βιωσιμότητας των εταιρικών λειτουργιών (Tricker & Tricker, 2015). Περιλαμβάνει τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την ιεράρχηση των κινδύνων, ακολουθούμενη από τη συντονισμένη εφαρμογή των πόρων για την ελαχιστοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της πιθανότητας ή του αντίκτυπου απρόβλεπτων γεγονότων (COSO, 2017). Οι λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου, όπως ορίζονται από την Επιτροπή Χορηγούντων Οργανισμών της Επιτροπής Treadway (COSO), είναι μηχανισμοί που έχουν σχεδιαστεί για να διασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων ενός οργανισμού όσον αφορά τη λειτουργική αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα, την αξιόπιστη χρηματοοικονομική πληροφόρηση και τη συμμόρφωση με νόμους και κανονισμούς (COSO, 2013).

Η σημασία των εσωτερικών ελέγχων για τον μετριασμό του χρηματοοικονομικού κινδύνου υπογραμμίζεται στη βιβλιογραφία. Ο Sulaiman (2012) υποστηρίζει ότι η ευρωστία των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου συσχετίζεται άμεσα με την ικανότητα του οργανισμού να

διαχειρίζεται αποτελεσματικά τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Ο ισχυρισμός αυτός υποστηρίζεται από την εμπειρική έρευνα των Hemrajani et al. (2023), οι οποίοι διαπίστωσαν σημαντική αρνητική σχέση μεταξύ της πληρότητας των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και του επιπέδου του χρηματοοικονομικού κινδύνου που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις. Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν ότι οι καλά εφαρμοσμένοι εσωτερικοί έλεγχοι όχι μόνο παρέχουν μια συστηματική προσέγγιση για τη διαχείριση των κινδύνων, αλλά και ενσωματώνουν τη λήψη αποφάσεων με επίγνωση των κινδύνων στην εταιρική κουλτούρα.

Το θεωρητικό υπόβαθρο για τη σχέση μεταξύ των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης των χρηματοοικονομικών κινδύνων παρέχεται από τη θεωρία αντιπροσώπευσης, η οποία υποδηλώνει ότι οι εσωτερικοί έλεγχοι χρησιμεύουν ως μηχανισμός ευθυγράμμισης των συμφερόντων της διοίκησης με εκείνα των μετόχων, μειώνοντας έτσι το κόστος αντιπροσώπευσης και μετριάζοντας τους κινδύνους που συνδέονται με καιροσκοπικές συμπεριφορές (Jensen & Meckling, 1976). Επιπλέον, η θεώρηση της επιχείρησης με βάση τους πόρους (RBV) διασαφηνίζει περαιτέρω αυτή τη σχέση υποστηρίζοντας ότι οι λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου αποτελούν πολύτιμους, σπάνιους, αμίμητους και μη υποκατάστατους οργανωτικούς πόρους που παρέχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αποτελεσματική διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων (Barney, 1991).

Στην πράξη, η αποτελεσματικότητα των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων εκδηλώνεται σε διάφορες διαστάσεις, όπως το περιβάλλον ελέγχου, οι διαδικασίες αξιολόγησης κινδύνων, οι δραστηριότητες ελέγχου, τα συστήματα πληροφόρησης και επικοινωνίας και οι δραστηριότητες παρακολούθησης (COSO, 2013). Αυτές οι συνιστώσες λειτουργούν συνεργιστικά για να παρέχουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων. Για παράδειγμα, το περιβάλλον ελέγχου δίνει τον τόνο σε έναν οργανισμό, επηρεάζοντας τη συνείδηση των ανθρώπων του απέναντι στη διαχείριση κινδύνων (Al-Twaijry et al., 2003). Εν τω μεταξύ, οι διαδικασίες αξιολόγησης κινδύνων επιτρέπουν τον εντοπισμό και την ιεράρχηση των πιθανών χρηματοοικονομικών κινδύνων (Kuzniak et al., 2015), και οι δραστηριότητες ελέγχου είναι οι πολιτικές και οι διαδικασίες που τίθενται σε εφαρμογή για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων.

Ωστόσο, η δυναμική φύση των χρηματοπιστωτικών αγορών και η πολυπλοκότητα των χρηματοπιστωτικών μέσων θέτουν σημαντικές προκλήσεις για την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων. Ως εκ τούτου, η συνεχής παρακολούθηση και επικαιροποίηση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου είναι απαραίτητη για την προσαρμογή στο εξελισσόμενο τοπίο των κινδύνων (Spira & Page, 2003).

Η διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων αποτελεί κρίσιμη πτυχή της εταιρικής διακυβέρνησης, με τις λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου να διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Η βιβλιογραφία που εξετάστηκε υπογραμμίζει τη σημασία των ισχυρών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και βιωσιμότητας των εταιρικών οντοτήτων. Καθώς το εταιρικό περιβάλλον συνεχίζει να εξελίσσεται, η προσαρμογή και η ενίσχυση των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου σε ευθυγράμμιση με τους αναδυόμενους κινδύνους θα παραμείνει υψίστης σημασίας. Απαιτείται περαιτέρω εμπειρική έρευνα για τη διερεύνηση καινοτόμων στρατηγικών για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων ενόψει των νέων χρηματοοικονομικών προκλήσεων.

2.2. Ανασκόπηση εμπειρικών ερευνών επί του πεδίου εφαρμογής

Στα πλαίσια εκπόνησης της παρούσας Διπλωματικής εργασίας και προκειμένου να διερευνηθούν ικανοποιητικά τα ευρήματα της συναφούς αρθρογραφίας αναφορικά με την επίδραση που ασκούν οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό του κινδύνου, κρίθηκε ωφέλιμη η διεξαγωγή μιας οριοθετημένης ανασκόπησης του πεδίου εφαρμογής. Στην παρούσα ενότητα παρατίθενται τα αποτελέσματα της οριοθετημένης ανασκόπησης.

2.2.1. Μέθοδος

Η παρούσα μελέτη διεξήχθη ακολουθώντας πρότυπο της οριοθετημένης επισκόπησης του πεδίου εφαρμογής σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που εισαγάγουν το πλαίσιο των πέντε σταδίων των Arksey και O'Malley (2005, σ. 22) ως εξής:

- α) Αρχικός προσδιορισμός ερευνητικών ερωτημάτων,
- β) Αναζήτηση και εντοπισμός σχετικών με την υπό εξέταση θεματολογία μελετών και ερευνών,
- γ) Τελική επιλογή των προς συμπερίληψη έργων,
- δ) Καταγραφή και χαρτογράφηση των συγκεντρωθέντων δεδομένων και
- ε) Κατηγοριοποίηση, σύνοψη και αναφορά των αποτελεσμάτων της ανασκόπησης.

Ως εκ τούτου, για τις ανάγκες διεξαγωγής της παρούσας οριοθετημένης ανασκόπησης του πεδίου εφαρμογής, ακολουθήθηκαν τα κάτωθι πέντε στάδια.

2.2.1.1. Αρχικός προσδιορισμός του ερευνητικού ερωτήματος

Στόχος της παρούσας οριοθετημένης ανασκόπησης του πεδίου εφαρμογής είναι η απάντηση του ακόλουθου ερωτήματος:

- (1) Πώς οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης κινδύνου σε διάφορους οικονομικούς και γεωγραφικούς τομείς, και ποιες είναι οι βέλτιστες πρακτικές για την ενίσχυση των επιπτώσεων αυτών των μηχανισμών στη μείωση του κινδύνου και την προώθηση της οργανωσιακής αποτελεσματικότητας;

2.2.1.2. Προσδιορισμός σχετικών μελετών και ερευνών

Ο καθορισμός και η κατηγοριοποίηση των όρων αναζήτησης διενεργήθηκε στη βάση των δύο διαστάσεων οι οποίες ορίστηκαν σύμφωνα με τον σκοπό της παρούσας ανασκόπησης. Η μία διάσταση αφορούσε την αποτελεσματικότητα των πρακτικών εσωτερικού ελέγχου στην μείωση του κινδύνου. Η δεύτερη διάσταση αφορούσε στη συμβολή των πρακτικών εσωτερικού ελέγχου για την προώθηση της οργανωσιακής αποτελεσματικότητας. Κάθε όρος αναζήτησης διαχωρίστηκε με τον τελεστή Boolean OR και κάθε διάσταση διαχωρίστηκε με τον τελεστή Boolean AND, ως εξής: ("internal control contribution" OR "internal control impact") AND ("Organisational effectiveness" OR "Mitigating risk" OR "Reducing risk" OR "Increase effectiveness").

Πραγματοποιήθηκε αναζήτηση σε δύο ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων: MDPI και Scopus. Επιπλέον, μετά την αναζήτηση στις βάσεις δεδομένων πραγματοποιήθηκε χειροκίνητη διαδικτυακή αναζήτηση με τη χρήση της μηχανής αναζήτησης της Google για τον εντοπισμό σχετικών μελετών οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονταν στις αναζητήσεις των επιλεχθέντων βάσεων δεδομένων.

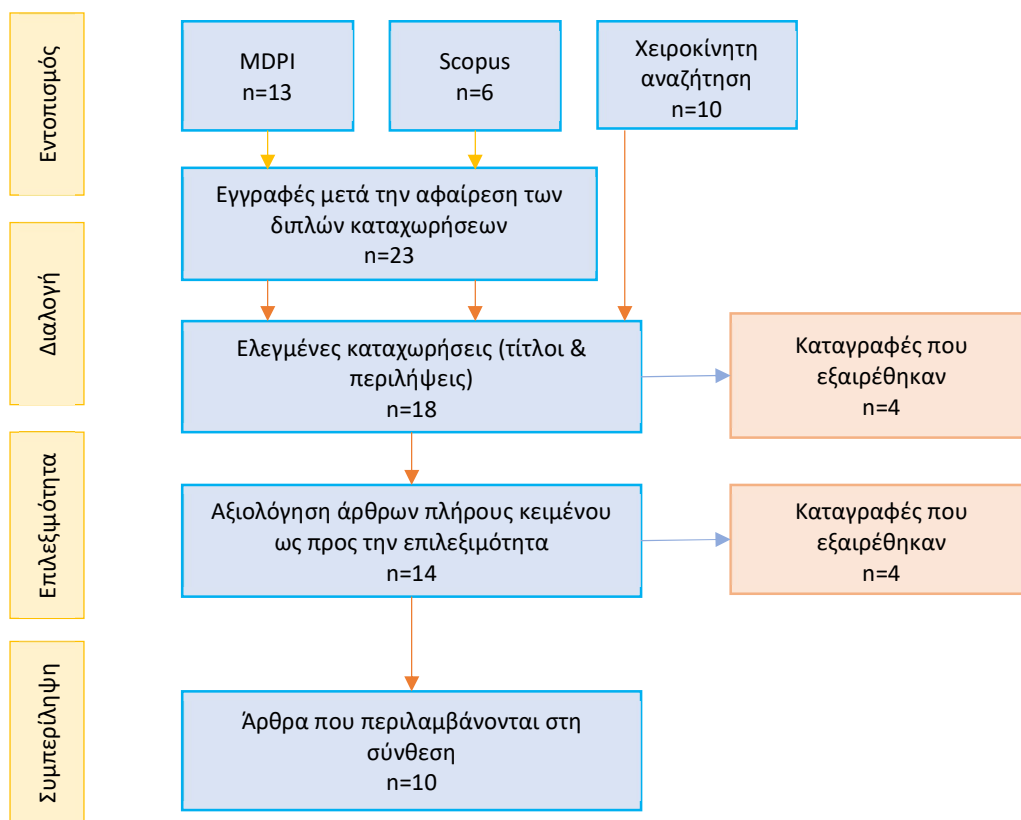
Η παρούσα οριοθετημένη ανασκόπηση του πεδίου εφαρμογής περιελάμβανε ποσοτικές ερευνητικές μελέτες και έρευνες οποιουδήποτε σχεδιασμού από οποιαδήποτε χώρα που αναφέρονταν στο υπό εξέταση αντικείμενο.

Τα κριτήρια συμπερίληψης ήταν τα εξής: 1) όλες οι έρευνες και οι μελέτες οι οποίες δημοσιεύθηκαν κατά το διάστημα 2012-2023, 2) έρευνες και οι μελέτες που υιοθετούν τη μεθοδολογία της ποσοτικής έρευνας, (3) έρευνες και οι μελέτες οι οποίες διερευνούν την αποτελεσματικότητα των πρακτικών εσωτερικού ελέγχου στην μείωση του κινδύνου και τη συμβολή των πρακτικών εσωτερικού ελέγχου για την προώθηση της οργανωσιακής αποτελεσματικότητας. Τα κριτήρια αποκλεισμού ήταν τα εξής: 1) τα άρθρα που δημοσιεύθηκαν σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα εκτός από τα αγγλικά, 2) τα άρθρα που δεν έχουν κριθεί/αξιολογηθεί από ομοτίμους, 3) αποκλείστηκαν οι διπλότυπες καταχωρήσεις δημοσιεύσεων.

2.2.1.3. Επιλογή ερευνών και μελετών

Για την επιλογή των ερευνών/μελετών ακολουθήθηκαν τρία διακριτά στάδια αναζήτησης περιεχομένου σχετικού και συναφούς με την επιδιωκόμενη θεματολογία: α) στους τίτλους των υπό διερεύνηση έργων, β) στις περιλήψεις και γ) στο πλήρες κείμενο των υπό αξιολόγηση έργων αντίστοιχα σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της μεθοδολογίας «Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses Extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR)» (Tricco et al., 2018) (Εικόνα 1).

Εικόνα 1 Διάγραμμα ροής μελέτης (PRISMA – ScR flow chart)

2.2.1.4. Καταγραφή των δεδομένων

Η αξιολόγηση κάθε μελέτης περιελάμβανε την αναγνώριση θεματικών ενδιαφέροντος σε τέσσερις συγκεκριμένους τομείς (Στόχοι, Δείγμα, Μεθοδολογία, Συμπεράσματα) με στόχο την κατάρτιση μιας επαρκούς βάσης δεδομένων με στόχο την αναγνώριση κοινών μοτίβων και επαναλαμβανόμενων στοιχείων στα υπό εξέταση άρθρα με σκοπό τον καθορισμό θεματικών πεδίων και κατηγοριών ενδιαφέροντος, υιοθετώντας την μεθοδολογία ανάλυσης δεδομένων της θεματικής ανάλυσης. Μέσω της θεματικής ανάλυσης, καταγράφηκαν άλλες λεπτομέρειες σχετικά με τις μελέτες, συμπεριλαμβανομένων, σημαντικών αποσπασμάτων των συγγραφέων, θεωρητικών εκτιμήσεων και οποιωνδήποτε λοιπών πληροφοριών σχετικών με την υπό διερεύνηση περιοχή θεματικού ενδιαφέροντος.

2.2.1.5. Συγκέντρωση, σύνοψη και αναφορά των αποτελεσμάτων

Οι πληροφορίες που αντλήθηκαν από κάθε άρθρο συνοψίστηκαν και καταγράφηκαν στον ακόλουθο πίνακα (βλ. Πίνακας 1).

Πίνακας 1 Πληροφορίες που εξήχθησαν από τα υπό ανάλυση άρθρα

A/A	Μελέτη	Στόχοι	Δείγμα	Μεθοδολογία	Συμπεράσματα
1	Akwaa-Sekyi and Gené, 2016	Σκοπός της μελέτης είναι να εξετάσει την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου μεταξύ των ισπανικών τραπεζών, να διερευνήσει την έκθεση των ισπανικών εισηγμένων τραπεζών στον κίνδυνο αθέτησης ως αποτέλεσμα των ανεπαρκών μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και να προσδιοριστεί με ποιον τρόπο οι εσωτερικοί έλεγχοι επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο.	Ελήφθησαν δευτερογενή δεδομένα από τη βάση δεδομένων Bankscore, από μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της διοίκησης, από ετήσιες εκθέσεις εταιρικής διακυβέρνησης και ιστοσελίδες εταιρειών. για οκτώ τράπεζες που είναι εισηγμένες στο ισπανικό χρηματιστήριο, οι οποίες είχαν διαθέσιμα στοιχεία για πάνω από δεκαπέντε μεταβλητές για το εξεταζόμενο διάστημα 2004-2013.	General equation model development, Generalized Least Squares regression, Random effect model, Fixed effect model, Hausman's test, Regression	Το χρονικό διάστημα ύπαρξης της τράπεζας επηρέασε σημαντικά τον πιστωτικό κίνδυνο και η συσχέτιση ήταν αρνητική, πράγμα που σημαίνει ότι όσο περισσότερα είναι τα χρόνια λειτουργίας, τόσο καλύτερα μπορεί η τράπεζα να ελαχιστοποιήσει τον πιστωτικό κίνδυνο και το αντίστροφο. Η ανεξαρτησία του διοικητικού συμβουλίου που εμπίπτει στη συνιστώσα της εποπτείας στα πλαίσια του εσωτερικού ελέγχου επηρεάζει σημαντικά τον πιστωτικό κίνδυνο.
2	Akwaa-Sekyi and Moreno, 2017	Η μελέτη αποσκοπεί στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, στη διερεύνηση του κατά πόσον υπάρχουν ενδείξεις προβλήματος αντιπροσώπευσης μεταξύ των τραπεζών στην Ευρώπη και στον προσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο οι εσωτερικοί έλεγχοι επηρεάζουν τον πιστωτικό κίνδυνο.	Μελετήθηκαν δεδομένα πάνελ 91 τραπεζών, 23 ^{ων} χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την περίοδο 2008-2014, από των βάσεων δεδομένων Bankscore και SNL Financials, από εκθέσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, από εκθέσεις των κεντρικών τραπεζών των χωρών και από ετήσιες εκθέσεις και εκθέσεις εταιρικής διακυβέρνησης των ίδιων των τραπεζών	General equation model development, Generalized Least Squares regression, Random effect model, Fixed effect model, Hausman's test, Descriptive statistics, Regression, t-value test	Τα στοιχεία του εσωτερικού ελέγχου, οι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου, το πρόβλημα της αντιπροσώπευσης, τα χαρακτηριστικά της τράπεζας και τα χαρακτηριστικά της χώρας επηρεάζουν σημαντικά τον πιστωτικό κίνδυνο. Το στοιχείο του εσωτερικού ελέγχου, η αξιολόγηση κινδύνου είναι σημαντικό και επηρεάζει αρνητικά τον πιστωτικό κίνδυνο.

3	Chen et al., 2020	<p>Σκοπός είναι να διερευνηθεί πώς οι αποτελεσματικοί εσωτερικοί έλεγχοι μπορούν να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να βελτιστοποιήσουν τα επίπεδα των ταμειακών διαθεσίμων τους, διαχειριζόμενες καλύτερα τους σχετικούς κινδύνους.</p>	<p>Το δείγμα αποτελείται από τις επιχειρήσεις που εξέδωσαν μετοχές A στο κοινό στο Χρηματιστήριο της Σαγκάης και στο Χρηματιστήριο της Σένζεν κατά την περίοδο 2007-2015. Η κύρια πηγή δεδομένων είναι η βάση δεδομένων China Securities Markets and Accounting Research Database (CSMAR). Συλλέγοντας δεδομένα εσωτερικού ελέγχου για τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες κατασκευάστηκε ο δείκτης εσωτερικού ελέγχου. Το τελικό δείγμα ανήλθε σε 16.468 παρατηρήσεις.</p>	<p>Descriptive statistics, Cross-sectional tests, Regression, Difference-in-Differences (DiD) tests</p>	<p>Από τη μελέτη διαπιστώνεται ότι οι επιχειρησιακοί στόχοι απόδοσης του εσωτερικού ελέγχου είναι σημαντικοί αλλά αντιστρόφως ανάλογοι με τον πιστωτικό κίνδυνο.</p> <p>Οι κινεζικές επιχειρήσεις με υψηλότερο ICQ έχουν λιγότερα ανώμαλα ταμειακά διαθέσιμα (είτε επιπλέον μετρητά είτε ελλειμματικά μετρητά), υποδεικνύοντας ότι οι αποτελεσματικοί εσωτερικοί έλεγχοι βοηθούν τις επιχειρήσεις να στοχεύουν στο βέλτιστο επίπεδο των ταμειακών διαθεσίμων και να διαχειρίζονται τόσο τον ανοδικό όσο και τον καθοδικό κίνδυνο που σχετίζεται με τα ταμειακά διαθέσιμα.</p> <p>Οι επιχειρήσεις με υψηλότερο ICQ είναι πιο πιθανό να αυξήσουν τις πληρωμές μερισμάτων, αλλά είναι λιγότερο πιθανό να αυξήσουν τις επενδύσεις σε συγχωνεύσεις και εξαγορές, ιδίως όταν οι επιχειρήσεις αυτές είχαν αρνητική εμπειρία στο παρελθόν.</p>
4	Ghanem and Awad, 2023	<p>Η μελέτη επιδιώκει την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με την εφαρμογή των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στο</p>	<p>Χρησιμοποίησε ένα ερωτηματολόγιο για να λάβει απαντήσεις από πραγματικούς ανθρώπους σε δείγμα . Για κάθε στοιχείο του</p>	<p>Reliability Regression. Analysis,</p>	<p>Η αξιολόγηση κινδύνου, οι δραστηριότητες ελέγχου, το περιβάλλον ελέγχου, η παρακολούθηση και η πληροφόρηση και επικοινωνία</p>

5

Kabue and Aduda,
2017

Λίβανο, καθώς και των επιτυχιών και των αποτυχιών της χώρας στις προσπάθειές της να αποτρέψει την απάτη.

Η μελέτη αποσκοπούσε στη διερεύνηση της επίδρασης των εσωτερικών ελέγχων στον εντοπισμό και την πρόληψη της απάτης μεταξύ των εμπορικών τραπεζών στην Κένυα.

Να διαπιστωθεί η επίδραση των ελέγχων συμφιλώσης στο επίπεδο πρόληψης και ανίχνευσης της απάτης στις εμπορικές τράπεζες της Κένυας. Να προσδιοριστεί η επίδραση των ελέγχων οικονομικής διακυβέρνησης στο επίπεδο πρόληψης και εντοπισμού της απάτης στις εμπορικές τράπεζες στην Κένυα.

ερωτηματολογίου, οι ερωτηθέντες δήλωσαν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους χρησιμοποιώντας μια πενταβάθμια κλίμακα Likert . Στους συμμετέχοντες δόθηκε μια κλίμακα στην οποία μπορούσαν να βαθμολογήσουν το βαθμό συμφωνίας τους με κάθε δήλωση. Οι Λιβανέζοι λογιστές και ελεγκτές μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων είναι οι τυπικοί συμμετέχοντες της έρευνας.

Η μελέτη υιοθέτησε έναν επεξηγηματικό ερευνητικό σχεδιασμό. Ο πληθυσμός της μελέτης ήταν και οι 43 εμπορικές τράπεζες που λειτουργούσαν στην Κένυα κατά την περίοδο μελέτης. Η μελέτη χρησιμοποίησε πρωτογενή δεδομένα.

Ordinary linear regression model, Descriptive statistics

εμφανίζονται ως στατιστικά σημαντικοί παράγοντες πρόβλεψης της πρόληψης της απάτης. Από αυτά τα αποτελέσματα, είναι δυνατόν να κατασκευαστεί μια εξίσωση παλινδρόμησης για την πρόβλεψη της Πρόληψης της Απάτης με βάση τις μεταβλητές πρόβλεψης.

Οι εμπορικές τράπεζες που συμφωνούν πλήρως περισσότερους λογαριασμούς αντιμετωπίζουν χαμηλό αριθμό περιστατικών απάτης. Τα ευρήματα της μελέτης οδήγησαν επίσης στο συμπέρασμα ότι υπάρχει αρνητική και σημαντική σχέση μεταξύ του ελέγχου της χρηματοοικονομικής διακυβέρνησης και του επιπέδου πρόληψης και ανίχνευσης της απάτης. Οι εμπορικές τράπεζες που έχουν μεγαλύτερη συχνότητα συνεδριάσεων της επιτροπής διαχείρισης κινδύνων αντιμετωπίζουν χαμηλό αριθμό περιστατικών απάτης.

		<p>Να διερευνήσει την επίδραση των ελέγχων αναφοράς και προϋπολογισμού στο επίπεδο πρόληψης και εντοπισμού της απάτης στις εμπορικές τράπεζες στην Κένυα.</p>			<p>Ένα άλλο συμπέρασμα που προέκυψε από τη μελέτη είναι ότι οι υψηλότερες αποκλίσεις στον προϋπολογισμό σχετίζονται θετικά και σημαντικά με το επίπεδο απάτης.</p>
6	Oguda, Odhiambo and Byaruhanga, 2015	<p>Η μελέτη αποσκοπεί στην εξακρίβωση της επίδρασης των εσωτερικών ελέγχων στην πρόληψη και τον εντοπισμό της απάτης στα περιφερειακά ταμεία της κομητείας Kakamega</p>	<p>Η μελέτη χρησιμοποίησε περιγραφικό σχεδιασμό έρευνας για τη συλλογή δεδομένων από τους βασικούς ερωτηθέντες, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο Kerlinger για τον προσδιορισμό του μεγέθους του δείγματος. Οι 31 βασικοί ερωτηθέντες απασχολούνταν στα συμμετέχοντα ταμεία ως ανώτερα στελέχη του ταμείου και προϊστάμενοι τμημάτων (HODs) Η τεχνική της σκόπιμης δειγματοληψίας χρησιμοποιήθηκε για την επιλογή των βασικών πληροφοριοδοτών που ήταν οι περιφερειακοί λογιστές, οι περιφερειακοί εσωτερικοί ελεγκτές και οι προϊστάμενοι τμημάτων της επαρχίας.</p>	<p>Descriptive statistics, Pearson Product Moment Correlation Coefficient, Multinomial Logistic Regression</p>	<p>Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σημαντική θετική σχέση μεταξύ των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και του εντοπισμού και της πρόληψης της απάτης στα ταμεία των υποδιοικήσεων της κομητείας Kakamega.</p> <p>Τα ευρήματα της μελέτης προβλέπουν μια στατιστικά σημαντική θετική σχέση μεταξύ των στρατηγικών εσωτερικού ελέγχου και της πρόληψης της απάτης.</p> <p>Η βελτίωση των στρατηγικών εσωτερικού ελέγχου έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ανίχνευσης και της πρόληψης της απάτης στα ταμεία της περιφέρειας (sub-county treasuries) στην κομητεία Kakamega.</p>
7	Ogwiji and Lasisi, 2022	<p>Η μελέτη επιδιώκει να αξιολογήσει την επίδραση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων των επιχειρήσεων στη Νιγηρία.</p>	<p>Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε μια διατομεακή έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου αυτοαναφοράς. Ο πληθυσμός-στόχος αποτελείται από το</p>	<p>Structural Equation Model, Measurement Model, Constructive reliability and validity and the discriminant validity measure were</p>	<p>Η μελέτη διαπίστωσε θετική και σημαντική επίδραση του περιβάλλοντος ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων. Επίσης, η μελέτη διαπίστωσε θετική και στατιστικά ασήμαντη</p>

«Ευάγγελος Χοντζέας», «Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό του χρηματοοικονομικού κινδύνου»

8

Onumah, Kuipo and Obeng, 2012

Η μελέτη εξετάζει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των εισηγμένων επιχειρήσεων στη Γκάνα.

προσωπικό των επιχειρήσεων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο της Νιγηρίας. Η μελέτη εστιάζει στις τράπεζες καταθέσεων και στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ως πληθυσμό των ερωτηθέντων. Ο πληθυσμός είναι οι τριάντα επτά (37) τράπεζες καταθέσεων και οι εισηγμένες ασφαλιστικές εταιρείες στη Νιγηρία, ενώ το μέγεθος του δείγματος είναι 580 ερωτηματολόγια. Για τη μελέτη υιοθετείται η τεχνική της δειγματοληψίας κατά συστάδες, διότι περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του πληθυσμού με βάση τον υποτομέα ενός κλάδου (DMBs και ασφαλιστικές επιχειρήσεις).

Η μελέτη εξέτασε τις ετήσιες εκθέσεις ενός δείγματος 33 επιχειρήσεων που κατανέμονται σε 6 κλάδους: χρηματοοικονομικά και ασφάλειες, μεταποιητές χαρτιού και τεχνολογία πληροφοριών, μεταποίηση και εμπόριο, γεωργία και επεξεργασία αγροτικών προϊόντων, μέταλλα και πετρέλαιο και, τέλος,

used to test the fitness of the model (Cronbach's alpha coefficient or composite reliability coefficient).

Descriptive Statistics

επίδραση της αξιολόγησης κινδύνου στη διαχείριση κινδύνου.

Επιπλέον, οι δραστηριότητες ελέγχου έχουν αρνητική και στατιστικά ασήμαντη επίδραση στη διαχείριση κινδύνου. Επιπλέον, η πληροφόρηση και η επικοινωνία έχει αρνητική και σημαντική επίδραση στη διαχείριση κινδύνων.

Η παρακολούθηση διαπιστώνεται ότι έχει θετική και στατιστικά σημαντική επίδραση στη διαχείριση κινδύνου.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι συνολικά οι ετήσιες εκθέσεις συγκέντρωσαν υψηλή βαθμολογία όσον αφορά το περιβάλλον ελέγχου, την αξιολόγηση κινδύνων, την πληροφόρηση και την επικοινωνία. Ωστόσο, οι εταιρείες δεν τα πήγαν τόσο καλά στις δραστηριότητες ελέγχου και στην παρακολούθηση.

«Ευάγγελος Χοντζέας», «Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό του χρηματοοικονομικού κινδύνου»

9

	<p>φαρμακευτικές εταιρείες και εταιρείες ποτών που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της Γκάνας. Για τη μέτρηση του επιπέδου αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, χρησιμοποιήθηκαν 23 στοιχεία σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο, τα οποία κατηγοριοποιήθηκαν σε περιβάλλον έλεγχο, πληροφόρηση και επικοινωνία, αξιολόγηση κινδύνων, δραστηριότητες ελέγχου και παρακολούθηση, και η βαθμολογία αποτελεσματικότητας καθορίστηκε με βάση τα στοιχεία αυτά. Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας του ΔΕΚ έγινε με τη χρήση του μοντέλου αξιολόγησης των Ernst and Young (2003), προσαρμοσμένο στο περιβάλλον της Γκάνας.</p>	<p>Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του μοντέλου ICS που αξιοποιήθηκε από τη μελέτη, ιδίως στους τομείς των δραστηριοτήτων ελέγχου και της παρακολούθησης.</p>
<p>Otoo, Kaur and Rather, 2023</p>	<p>Σκοπός της μελέτης είναι να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στην αποτελεσματικότητα του τραπεζικού κλάδου.</p>	<p>Στην έρευνα συμμετείχαν 35 τράπεζες, εκ των οποίων οι 15 ήταν εμπορικές τράπεζες και οι 20 αγροτικές τράπεζες. Το δείγμα της μελέτης ήταν 985 ερωτηθέντες. Οι τράπεζες επιλέχθηκαν με την τεχνική της στρωματοποιημένης δειγματοληψίας.</p> <p>Structural Equation Modeling, Confirmatory factor analysis, A two-level hierarchical linear model was developed.</p> <p>Τα αποτελέσματα δείχνουν σημαντική επίδραση του περιβάλλοντος ελέγχου στην οργανωτική αποτελεσματικότητα. Οι δραστηριότητες ελέγχου είχαν σημαντική επίδραση στην οργανωτική αποτελεσματικότητα. Τα αποτελέσματα δείχνουν</p>

10

Thabit, 2019

1. Παρουσίαση μιας εισαγωγής σχετικά με το COSO και τα πλαίσιά του και αποσαφήνιση των σημαντικότερων συστάσεων ERM του COSO και των σχετικών εκθέσεων της PwC.
2. Επεξήγηση της έννοιας του ERM και του LOD στον οργανισμό και αποσαφήνιση των κύριων τρόπων υιοθέτησής τους και μείωσης των αρνητικών τους επιπτώσεων.
3. Αποσαφήνιση του θετικού ρόλου του εσωτερικού ελέγχου στην εφαρμογή του αποτελεσματικού ERM στον οργανισμό.

Οι ερευνητές σχεδίασαν έναν δείκτη για τον προσδιορισμό της Αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου στη Διαχείριση Διαχειρίσιμων Διαθεσίμων σύμφωνα με τις συστάσεις της COSO και τις σχετικές εκθέσεις της PwC.
Οι ερευνητές παρουσίασαν τον κατασκευασμένο δείκτη σε (60) άτομα (20 διευθυντές και 40 ελεγκτές), προκειμένου να λάβουν τις απόψεις τους σχετικά με το ρόλο του πλαισίου COSO στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου μέσω της ενσωμάτωσης του LOD και τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου στο ERM.

Analysis of the index paragraphs regarding the impact of various factors on certain aspects of the constituting elements of internal control

επίσης σημαντική επίδραση της αξιολόγησης κινδύνων στην οργανωτική αποτελεσματικότητα. Η παρακολούθηση των ελέγχων είχε μη σημαντική επίπτωση στην οργανωτική αποτελεσματικότητα. Τα αποτελέσματα αποκαλύπτουν περαιτέρω μη σημαντική επίδραση της πληροφόρησης και της επικοινωνίας στην οργανωτική αποτελεσματικότητα.

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει θετικό αντίκτυπο στην ενσωμάτωση της LOD του οργανισμού.
Οι συστάσεις της COSO και οι σχετικές εκθέσεις της PwC επηρεάζουν θετικά την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στον οργανισμό.
Η διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου σε έναν οργανισμό επηρεάζεται άμεσα από τις λειτουργίες των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού.

2.2.1.6. Παρουσίαση θεματικών κατηγοριών ανάλυσης

Την κατηγοριοποίηση των κοινών θεμάτων και των επαναλαμβανόμενων μοτίβων τα οποία αναγνωρίστηκαν στο σύνολο των δεδομένων για τα υπό ανάλυση άρθρα, ακολούθησε η δημιουργία θεματικών κατηγοριών, οι οποίες αξιοποιήθηκαν στη συνέχεια για την παράθεση των χαρακτηριστικών κάθε άρθρου (Clarke and Braun, 2014). Παρακάτω, ακολουθούν οι θεματικές κατηγορίες για τις οποίες αναλύονται εν συνεχεία τα ευρήματα της έρευνας για κάθε άρθρο της ανασκόπησης.

2.2.1.6.1. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου

Η μεθοδολογική ποικιλομορφία που χρησιμοποιείται στις μελέτες που εξετάζουν την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου αναδεικνύει την πολυπλοκότητα και την πολύπλευρη φύση αυτού του ερευνητικού τομέα. Οι μελετητές έχουν αξιοποιήσει ένα φάσμα αναλυτικών τεχνικών για να διερευνήσουν τον τρόπο με τον οποίο οι μηχανισμοί αυτοί επηρεάζουν τα οργανωσιακά αποτελέσματα, ιδίως στους τομείς της διαχείρισης κινδύνων και της πρόληψης της απάτης. Η παρούσα ενότητα περιγράφει τις διάφορες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που υιοθετούν οι ερευνητές για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, υπογραμμίζοντας τις επιπτώσεις και τη συμβολή τους στο πεδίο.

Οι Akwaa-Sekyi and Gené (2016) χρησιμοποίησαν μια ολοκληρωμένη ποσοτική ανάλυση, χρησιμοποιώντας μοντέλα παλινδρόμησης γενικευμένων ελαχίστων τετραγώνων, τυχαίων και σταθερών επιδράσεων, μαζί με το τεστ Hausman, για να διερευνήσουν την επίδραση των εσωτερικών ελέγχων στον πιστωτικό κίνδυνο μεταξύ ισπανικών τραπεζών. Η μεθοδολογική επιλογή αυτή διευκόλυνε τη διαφοροποιημένη κατανόηση της σχέσης μεταξύ της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και του πιστωτικού κινδύνου, παρέχοντας ισχυρές αποδείξεις για την αρνητική συσχέτιση μεταξύ της λειτουργικής μακροβιότητας μιας τράπεζας και της έκθεσής της στον πιστωτικό κίνδυνο.

Παρομοίως, οι Akwaa-Sekyi and Moreno (2017) υιοθέτησαν την ανάπτυξη μοντέλου γενικής εξίσωσης και την ανάλυση παλινδρόμησης για να διερευνήσουν την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στις τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προσέγγιση αυτή

επέτρεψε τον εντοπισμό σημαντικών επιδράσεων των στοιχείων του εσωτερικού ελέγχου, των στόχων και των χαρακτηριστικών της τράπεζας στον πιστωτικό κίνδυνο, καταδεικνύοντας την ευρεία εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα αυτών των αναλυτικών εργαλείων σε διακρατικά πλαίσια.

Οι Chen et al. (2020) χρησιμοποίησαν περιγραφικές στατιστικές, δοκιμές διατομής, παλινδρόμηση και δοκιμές διαφοροποίησης σε διαφορές (DiD) για να αξιολογήσουν τον τρόπο με τον οποίο οι εσωτερικοί έλεγχοι επηρεάζουν τα επίπεδα ρευστότητας των επιχειρήσεων και τις στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου στην Κίνα. Το μεθοδολογικό τους πλαίσιο κατέστησε δυνατή τη λεπτομερή εξέταση των διαφοροποιημένων τρόπων με τους οποίους οι αποτελεσματικοί εσωτερικοί έλεγχοι μπορούν να βελτιστοποιήσουν τη διαχείριση μετρητών, μετρίζοντας έτσι τους σχετικούς χρηματοοικονομικούς κινδύνους.

Οι Ghanem and Awad (2023) χρησιμοποίησαν την ανάλυση αξιοπιστίας και την παλινδρόμηση για να εκτιμήσουν την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη της απάτης εντός των λιβανέζικων μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η μεθοδολογία αυτή αποδείχθηκε καθοριστική για την ανάδειξη της προβλεπτικής δύναμης των στοιχείων του εσωτερικού ελέγχου για την πρόληψη της απάτης, τονίζοντας τη χρησιμότητα της ανάλυσης παλινδρόμησης στην αποκάλυψη περίπλοκων σχέσεων εντός των εμπειρικών δεδομένων.

Οι Kabue and Aduda (2017) χρησιμοποίησαν ένα μοντέλο γραμμικής παλινδρόμησης μαζί με περιγραφικά στατιστικά στοιχεία για να διερευνήσουν τον ρόλο των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση και την πρόληψη της απάτης μεταξύ των εμπορικών τραπεζών στην Κένυα. Η προσέγγιση αυτή παρείχε πληροφορίες σχετικά με τη σημαντική αρνητική σχέση μεταξύ των ελέγχων συμφιλίωσης και των επιπέδων απάτης, αναδεικνύοντας την αποτελεσματικότητα των μοντέλων παλινδρόμησης στη διαλεύκανση σύνθετων αιτιωδών δυναμικών.

Οι Oguda, Odhiambo and Byaruhanga (2015) χρησιμοποίησαν περιγραφική στατιστική και πολυωνυμική λογιστική παλινδρόμηση για να διερευνήσουν τη σχέση μεταξύ των εσωτερικών ελέγχων και της πρόληψης της απάτης στα περιφερειακά ταμεία της κομητείας Kakamega. Η ενσωμάτωση της λογιστικής παλινδρόμησης επέτρεψε τη βαθύτερη κατανόηση της στατιστικής σημασίας των στρατηγικών εσωτερικού ελέγχου για την ενίσχυση της ανίχνευσης και της πρόληψης της απάτης.

Οι Ogwiji and Lasisi (2022) υιοθέτησαν το Μοντέλο Δομικών Εξισώσεων (SEM), το Μοντέλο Μέτρησης, και τα Μέτρα Δομικής Αξιοπιστίας και εγκυρότητας για να εξετάσουν την επίδραση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων στη Νιγηρία. Αυτό το σύνθετο μεθοδολογικό πλαίσιο διευκόλυνε την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των θετικών και αρνητικών επιδράσεων των διαφόρων δραστηριοτήτων εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνου, υπογραμμίζοντας την ευελιξία και το βάθος του SEM στην έρευνα για τον εσωτερικό έλεγχο.

Οι Onumah, Kuipo and Obeng (2012) χρησιμοποίησαν περιγραφική στατιστική για να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου μεταξύ των εισηγμένων εταιρειών στην Γκάνα. Η προσέγγιση αυτή ήταν κρίσιμη για την αξιολόγηση των σκορ αποτελεσματικότητας των συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου, αποκαλύπτοντας τομείς για βελτίωση των δραστηριοτήτων ελέγχου και της εποπτείας.

Οι Otoo, Kaur, and Rather (2023) εφάρμοσαν το Μοντέλο Δομικών Εξισώσεων, την ανάλυση επιβεβαιωτικών παραγόντων και ένα ιεραρχικό γραμμικό μοντέλο δύο επιπέδων για να προσδιορίσουν την επίδραση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στην αποτελεσματικότητα του τραπεζικού κλάδου. Η μεθοδολογία τους υπογράμμισε τη σημαντική επίδραση του περιβάλλοντος ελέγχου και των δραστηριοτήτων στην οργανωτική αποτελεσματικότητα, καταδεικνύοντας την ισχυρή εφαρμογή του SEM στην κατανόηση των πολύπλευρων επιπτώσεων των εσωτερικών ελέγχων.

Τέλος, ο Thabit (2019) καταπιάστηκε με μια καινοτόμο προσέγγιση, σχεδιάζοντας έναν δείκτη για τη μέτρηση της Αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου στο πλαίσιο του ERM, με βάση τις συστάσεις της COSO και τις εκθέσεις της PwC. Η μοναδική αυτή μεθοδολογία επέτρεψε τη στοχευμένη διερεύνηση του ρόλου του εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση επιχειρηματικών κινδύνων, αναδεικνύοντας τη μεθοδολογική δημιουργικότητα που ενυπάρχει στη σύγχρονη έρευνα για τον εσωτερικό έλεγχο.

Αυτές οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις καταδεικνύουν το εύρος των εξειδικευμένων αναλυτικών τεχνικών και μεθοδολογιών έρευνας για την αποσαφήνιση των πολυπλοκοτήτων που διακρίνουν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου στο μετριασμό του κινδύνου. Με τον τρόπο αυτό, οι μελέτες αυτές συμβάλλουν σημαντικά στην προώθηση της κατανόησης του τρόπου με τον οποίο οι εσωτερικοί έλεγχοι μπορούν να βελτιστοποιηθούν

για την ενίσχυση των προσπαθειών διαχείρισης κινδύνων και πρόληψης της απάτης στους οργανισμούς σε διάφορα κοινωνικοοικονομικά και χωρικά περιβάλλοντα.

2.2.1.6.2. Αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου

Η θεματική ανάλυση που επικεντρώνεται σε αυτή τη θεματική κατηγορία αναδεικνύει σημαντικά ευρήματα από ποικίλες μελέτες που υπογραμμίζουν τον καθοριστικό ρόλο αυτών των μηχανισμών στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων των οργανισμών, την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και την καλλιέργεια μιας κουλτούρας συμμόρφωσης και διαχείρισης κινδύνων. Η παρούσα σύνθεση εμβαθύνει σε συγκεκριμένα ερευνητικά αποτελέσματα, αντανακλώντας τον τρόπο με τον οποίο ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει καταλυτικά στην αντιμετώπιση των οικονομικών αβεβαιοτήτων, στον μετριασμό της απάτης και στην ενίσχυση της συνολικής επιχειρησιακής ευρωστίας των ιδρυμάτων σε διάφορους τομείς και γεωγραφικά τοπία.

Οι Akwa-Sekyi and Gené (2016) υπογραμμίζουν τη βαθιά επίδραση των εσωτερικών ελέγχων στην ελαχιστοποίηση του πιστωτικού κινδύνου μεταξύ των ισπανικών τραπεζών, αποκαλύπτοντας μια λεπτή σχέση μεταξύ της μακροβιότητας των τραπεζικών δραστηριοτήτων και της ικανότητας διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Η μελέτη αυτή τεκμηριώνει την άποψη ότι οι τράπεζες με μεγάλη περίοδο λειτουργίας, χάρη στα ισχυρά συστήματα εσωτερικού τους ελέγχου, παρουσιάζουν αξιολογώτερη επάρκεια στον περιορισμό του πιστωτικού κινδύνου, γεγονός που αποδεικνύει την εγγενή αξία της εμπειρογνωμοσύνης σε συνδυασμό με την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών ελέγχου. Η έρευνα διευκρινίζει περαιτέρω την κρίσιμη επίδραση της ανεξαρτησίας του διοικητικού συμβουλίου εντός του πλαισίου της διοίκησης στον πιστωτικό κίνδυνο, ενισχύοντας έτσι τον απαραίτητο ρόλο των εσωτερικών ελέγχων στη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της ακεραιότητας.

Συμπληρώνοντας τις εν λόγω διαπιστώσεις, οι Akwa-Sekyi and Moreno (2017) επεκτείνουν τη συζήτηση σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο, επιβεβαιώνοντας τις ουσιαστικές επιπτώσεις των στοιχείων και των στόχων του εσωτερικού ελέγχου στον πιστωτικό κίνδυνο σε όλες τις τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα ευρήματά τους διατυπώνουν μια σημαντική συσχέτιση μεταξύ των ιδιαιτεροτήτων των εσωτερικών ελέγχων και των λειτουργικών

επιδόσεων των τραπεζών, με τα μεγαλύτερα ιδρύματα να επιδεικνύουν υπεροχή στην ικανότητα μετριασμού των κινδύνων. Η ανάλυση αυτή όχι μόνο υπερασπίζεται την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στη διαμόρφωση ενός ανθεκτικού τραπεζικού τομέα, αλλά τονίζει επίσης τη ζωτική αλληλεπίδραση μεταξύ της οργανωτικής κλίμακας και των μηχανισμών ελέγχου.

Σε παρόμοιο πνεύμα, οι Chen et al. (2020) στρέφουν την προσοχή τους προς τον εταιρικό τομέα, εξετάζοντας κινεζικές επιχειρήσεις για να εξακριβώσουν την επίδραση των εσωτερικών ελέγχων στη βελτιστοποίηση της διακράτησης μετρητών. Η μελέτη τους φωτίζει την ενδεδειγμένη διαχείριση των επιπέδων μετρητών μέσω αποτελεσματικών εσωτερικών ελέγχων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα τόσο τα σενάρια πλεονάσματος όσο και τα σενάρια ελλείμματος. Ειδικότερα, η έρευνά τους σχετικά με τις στρατηγικές προσαρμογές που αφορούν τη διανομή μερισμάτων και τις συγχωνεύσεις και εξαγορές υπογραμμίζει τη στρατηγική διάσταση των εσωτερικών ελέγχων στην καθοδήγηση των εταιρικών χρηματοοικονομικών στρατηγικών προς τη βιωσιμότητα και τη δημιουργία αξίας.

Οι Ghanem and Awad (2023) αναλύουν το πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων του Λιβάνου, αξιολογώντας την ανάπτυξη μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις για την αποτροπή φαινομένων απάτης. Η εμπειρική τους ανάλυση αναδεικνύει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζουν τα διάφορα στοιχεία του εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη της απάτης, προσφέροντας ένα σχέδιο για την κατασκευή προγνωστικών μοντέλων με σκοπό την ενίσχυση των μηχανισμών αποτροπής της απάτης.

Παρομοίως, οι Kabue and Aduda (2017) περιηγούνται στο τραπεζικό τοπίο της Κένυας για να διαλευκάνουν τη σχέση μεταξύ των εσωτερικών ελέγχων και της ανίχνευσης της απάτης. Η διερευνητική μελέτη τους, που εδράζεται σε πρωτογενή δεδομένα, φέρνει στο φως τις ελλείψεις στους ελέγχους συμφιλίωσης και τον επακόλουθο αντίκτυπο στην επικράτηση της απάτης, υποστηρίζοντας έτσι την ανάγκη θέσπισης ενός ενισχυμένου συστήματος εσωτερικού ελέγχου για την ενίσχυση των δυνατοτήτων ανίχνευσης και πρόληψης της απάτης.

Οι Oguda, Odhiambo and Byaruhanga (2015) διευρύνουν τη συζήτηση εξετάζοντας την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στον δημόσιο τομέα και συγκεκριμένα στο πλαίσιο των περιφερειακών ταμείων της κομητείας Kakamega στην Κένυα. Η έρευνά τους επιβεβαιώνει τη θετική συμβολή των εσωτερικών ελέγχων στη μείωση των περιστατικών

απάτης, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τις ηθικές διαστάσεις που στηρίζουν τα αποτελεσματικά περιβάλλοντα εποπτείας.

Οι Ogwiji and Lasisi (2022) αξιολογούν τις επιπτώσεις των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Νιγηρίας, αποκαλύπτοντας ένα διαφοροποιημένο φάσμα επιδράσεων που κυμαίνεται από θετικές έως αρνητικές επιδράσεις σε διάφορες δραστηριότητες ελέγχου. Η μελέτη τους τονίζει την πολύπλευρη φύση των εσωτερικών ελέγχων, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για μια ισορροπημένη και ολοκληρωμένη προσέγγιση στη διαχείριση κινδύνων.

Οι Onumah, Kuירו and Obeng (2012) προσφέρουν μια αξιολογική προοπτική σχετικά με την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στις εισηγμένες εταιρείες της Γκάνας, εντοπίζοντας τομείς που παρουσιάζουν πλεονεκτήματα και δυνατότητες βελτίωσης. Η μεθοδολογική τους προσέγγιση, αξιοποιώντας το μοντέλο της Ernst and Young (2003), παρέχει ένα πλαίσιο για την αξιολόγηση και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, ιδίως στους τομείς των δραστηριοτήτων ελέγχου και της παρακολούθησης.

Οι Otoo, Kaur and Rather (2023) εξετάζουν τον τραπεζικό τομέα για να διακρίνουν τον αντίκτυπο των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στην οργανωτική αποτελεσματικότητα, επιβεβαιώνοντας τον καθοριστικό ρόλο των περιβαλλόντων ελέγχου και των πρακτικών αξιολόγησης κινδύνων στην ενίσχυση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας. Τα συμπεράσματά τους συνηγορούν υπέρ της στρατηγικής αξιοποίησης των εσωτερικών ελέγχων για την ανύψωση των επιδόσεων του τραπεζικού κλάδου.

Ο Thabit (2019) ολοκληρώνει την ανάλυση ρίχνοντας φως στην ενσωμάτωση των εσωτερικών ελέγχων με τα πλαίσια διαχείρισης επιχειρηματικών κινδύνων (ERM), αντλώντας στοιχεία από τις κατευθυντήριες γραμμές COSO και τις εκθέσεις της PwC. Η μελέτη αυτή συμπυκνώνει τις μετασημασιολογικές δυνατότητες των εσωτερικών ελέγχων για τη βελτίωση των πρακτικών διαχείρισης κινδύνων, ενισχύοντας έτσι την οργανωτική ευθυγράμμιση με τους ευρύτερους στόχους της ERM.

Ανακεφαλαιώνοντας, οι μελέτες αυτές υπογραμμίζουν συνδυαστικά τον αναντικατάστατο ρόλο των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου σε διάφορα οργανωτικά πλαίσια και τομείς. Τα διατυπωθέντα θέματα όχι μόνο αναδεικνύουν την κρισιμότητα των εσωτερικών ελέγχων για

τον μετριασμό των κινδύνων, την πρόληψη της απάτης και τη λειτουργική ενίσχυση, αλλά υπογραμμίζουν επίσης την ανάγκη για προσαρμοστικές και διαφοροποιημένες στρατηγικές εφαρμογής που ευθυγραμμίζονται με τις οργανωτικές ιδιαιτερότητες και τις δομές διακυβέρνησης. Μέσα από αυτό το πρίσμα, η συζήτηση για την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων αναδεικνύεται ως ακρογωνιαίος λίθος για την προώθηση ανθεκτικών, αποτελεσματικών και δεοντολογικά διοικούμενων ιδρυμάτων.

2.2.1.6.3. Αντίκτυπος του εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων και την πρόληψη της απάτης

Η διασταύρωση μεταξύ των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, του βαθύτατου αντίκτυπού τους στη διαχείριση κινδύνων και την πρόληψη της απάτης αναδεικνύεται σε κεντρικό πεδίο έρευνας σε ένα φάσμα εμπειρικών μελετών. Αυτές οι έρευνες υπογραμμίζουν συλλογικά τον αναπόσπαστο ρόλο που διαδραματίζουν τα αποτελεσματικά συστήματα εσωτερικού ελέγχου στον μετριασμό των διαφόρων πτυχών του οργανωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου του πιστωτικού κινδύνου, των λειτουργικών κινδύνων και των ειδικών απειλών που συνδέονται με την ανακριβή χρηματοοικονομική πληροφόρηση και την απάτη.

Οι Akwaa-Sekyi and Gené (2016) παρέχουν μια ενδιαφέρουσα εξέταση της σχέσης μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και πιστωτικού κινδύνου στο πλαίσιο ισπανικών τραπεζών. Η ανάλυσή τους αποκαλύπτει ότι η μακροβιότητα των λειτουργιών μιας τράπεζας, η οποία υποστηρίζεται από ισχυρούς μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, συσχετίζεται αντιστρόφως ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο. Αυτό υπογραμμίζει την ικανότητα των καλά εδραιωμένων εσωτερικών ελέγχων να πλοηγούνται αποτελεσματικά έναντι των κινδύνων πιστοληπτικής ικανότητας, αναδεικνύοντας έτσι την αναντικατάστατη φύση τους στο οπλοστάσιο διαχείρισης κινδύνων του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Επεκτείνοντας τη συζήτηση σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό περιβάλλον, οι Akwaa-Sekyi and Moreno (2017) εμβαθύνουν στην αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στις τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα ευρήματά τους διασαφηνίζουν μια σημαντική επίδραση των στοιχείων και των στόχων του εσωτερικού ελέγχου στον πιστωτικό κίνδυνο, επιβεβαιώνοντας περαιτέρω την ουσιαστική σημασία των εν λόγω μηχανισμών για τη διασφάλιση έναντι των χρηματοοικονομικών αβεβαιοτήτων. Είναι σημαντικό ότι η μελέτη τους φωτίζει τον τρόπο με τον οποίο οι μεγαλύτερες τράπεζες, αξιοποιώντας τα

ολοκληρωμένα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που διαθέτουν, επιδεικνύουν ανώτερες ικανότητες ελαχιστοποίησης του κινδύνου.

Οι Chen et al. (2020) διερευνούν τον τρόπο με τον οποίο οι εσωτερικοί έλεγχοι διευκολύνουν τη βέλτιστη διαχείριση μετρητών μεταξύ των κινεζικών επιχειρήσεων. Η έρευνά τους αναδεικνύει τον κομβικό ρόλο των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση των επιπέδων μετρητών, μετριάζοντας έτσι τους κινδύνους που συνδέονται με τις διακυμάνσεις των ταμειακών ροών. Η μελέτη αυτή όχι μόνο ενισχύει τη σημασία των εσωτερικών ελέγχων στη διαχείριση των κινδύνων αλλά και στην καθοδήγηση των επιχειρήσεων προς τη χρηματοοικονομική σταθερότητα και τη δημιουργία αξίας.

Οι Ghanem and Awad (2023) εξετάζουν την εφαρμογή και τα αποτελέσματα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου για τον μετριασμό της απάτης σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η εργασία τους προσδιορίζει κρίσιμα στοιχεία του εσωτερικού ελέγχου ως σημαντικούς προγνωστικούς παράγοντες για την πρόληψη της απάτης. Τούτο υπογραμμίζει την προληπτική ικανότητα του εσωτερικού ελέγχου στο πλαίσιο της απάτης, επιβεβαιώνοντας την ευρύτερη εφαρμογή αυτού στις στρατηγικές διαχείρισης κινδύνων.

Οι Kabue and Aduda (2017) αξιολογώντας τον αντίκτυπο των εσωτερικών ελέγχων στην ανίχνευση και την πρόληψη της απάτης, καταδεικνύουν τη σαφή σύνδεση μεταξύ των ελέγχων συμφιλίωσης και του επιπέδου ανίχνευσης της απάτης, με τις αναγνωρισθείσες ανεπάρκειες σε αυτούς τους ελέγχους να συσχετίζονται με τον αυξημένο κίνδυνο απάτης. Το γεγονός αυτό υπογραμμίζει την κρισιμότητα των ισχυρών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση και την πρόληψη της χρηματοπιστωτικής απάτης.

Οι Oguda, Odhiambo and Byaruhanga (2015) εξετάζουν την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στην πρόληψη της απάτης στον δημόσιο τομέα. Η μελέτη τους επικυρώνει τη θετική σχέση μεταξύ των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και της ανίχνευσης της απάτης, αναδεικνύοντας έτσι τον καθοριστικό ρόλο αυτών των συστημάτων στην προώθηση ενός ηθικού περιβάλλοντος που ευνοεί την ελαχιστοποίηση των φαινομένων απάτης.

Οι Ogwiji and Lasisi (2022) αξιολογούν την επιρροή των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνων μεταξύ των επιχειρήσεων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Τα ευρήματά τους περιγράφουν ένα φάσμα επιπτώσεων, από θετικές έως αρνητικές, σε

διάφορες δραστηριότητες ελέγχου, καταδεικνύοντας τον διαφοροποιημένο ρόλο των εσωτερικών ελέγχων σε ολοκληρωμένα πλαίσια διαχείρισης κινδύνων.

Οι Onumah, Kuירו and Obeng (2012) παρέχουν μια αξιολογική προοπτική σχετικά με την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στις εισηγμένες εταιρείες. Η ανάλυσή τους υποδεικνύει σημαντικά περιθώρια βελτίωσης των δραστηριοτήτων ελέγχου και της παρακολούθησης, αναδεικνύοντας τη συνεχή ανάγκη για βελτίωση και ενίσχυση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου για την ενίσχυση των προσπαθειών διαχείρισης κινδύνων.

Οι Otoo, Kaur and Rather (2023) αξιολογούν τον αντίκτυπο των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στην αποτελεσματικότητα του τραπεζικού κλάδου, επιβεβαιώνοντας τον σημαντικό ρόλο του περιβάλλοντος ελέγχου και των πρακτικών αξιολόγησης κινδύνων στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του οργανισμού. Η μελέτη τους υποδηλώνει ότι οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου έχουν καθοριστική σημασία για τη βελτίωση των συστημάτων χρηματοοικονομικής αναφοράς και της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας.

Ο Thabit (2019) ολοκληρώνει την ανάλυση αποσαφηνίζοντας τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στην εφαρμογή αποτελεσματικών πλαισίων διαχείρισης επιχειρηματικών κινδύνων (ERM). Η μελέτη υπογραμμίζει τον θετικό αντίκτυπο των συστάσεων ERM της COSO και των σχετικών εκθέσεων της PwC στην αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων, ενισχύοντας έτσι τη στρατηγική σημασία τους στην ευθυγράμμιση των οργανισμών με ολοκληρωμένα παραδείγματα διαχείρισης κινδύνων.

Από κοινού, οι μελέτες αυτές διατυπώνουν μια πειστική επιχειρηματολογία για την κρίσιμη σημασία των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων και της πρόληψης της απάτης. Αποκαλύπτουν ένα πολύπλευρο τοπίο όπου οι αποτελεσματικοί εσωτερικοί έλεγχοι δεν χρησιμεύουν μόνο ως προπύργια έναντι διαφόρων κινδύνων αλλά και ως καταλύτες για την οργανωτική ανθεκτικότητα και ακεραιότητα. Μέσω αυτού του αναλυτικού φακού, το σώμα των ερευνών συμβάλλει σημαντικά στη συνεχιζόμενη συζήτηση για την ενίσχυση των πλαισίων διαχείρισης κινδύνων μέσω στρατηγικών εφαρμογών εσωτερικού ελέγχου.

2.2.1.7. Συμπεράσματα ανασκόπησης εμπειρικών ερευνών

Η παρούσα επισκόπηση συνθέτει ένα ευρύ φάσμα εμπειρικών ερευνών που εξετάζουν τις ποικίλες επιπτώσεις των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στην αποτελεσματικότητα της διαχείρισης κινδύνων σε ποικίλα οικονομικά και γεωγραφικά πεδία. Τηρώντας μια δομημένη μεθοδολογία που ενημερώνεται από το πλαίσιο πέντε σταδίων των Arksey και O'Malley (2005), η παρούσα ανασκόπηση περιηγήθηκε σχολαστικά σε ένα εκτεταμένο φάσμα ποσοτικών μελετών για να αποπεριπλέξει τη δαιδαλώδη δυναμική που αναπτύσσεται μεταξύ των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και της οργανωτικής αποτελεσματικότητας όσον αφορά τον μετριασμό των κινδύνων και την ενίσχυση των επιδόσεων των οργανισμών.

Ο βασικός άξονας αυτής της ανασκόπησης περιστράφηκε γύρω από ένα καίριο ερευνητικό ερώτημα που αποσκοπούσε στη διευκρίνιση των ρόλων των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στην ενίσχυση της διαχείρισης κινδύνων και στην οριοθέτηση βέλτιστων πρακτικών για την ενίσχυση του αντικτύπου τους. Μέσω μιας σχολαστικής διαδικασίας επιλογής που βασίστηκε στις κατευθυντήριες γραμμές PRISMA-ScR, η ανασκόπηση απόσταξε γνώσεις από επιστημονικές έρευνες, ρίχνοντας φως στις μεθοδολογικές ιδιαιτερότητες, τις θεματικές αποκαλύψεις και τις επακόλουθες επιπτώσεις του εσωτερικού ελέγχου στην οργανωσιακή ανθεκτικότητα έναντι της απάτης και των λειτουργικών κινδύνων.

Το τοπίο των ερευνών σε αυτόν τον τομέα χαρακτηρίζεται από μια μεθοδολογική ποικιλομορφία, η οποία αναδεικνύει μια σειρά αναλυτικών τεχνικών, από αναλύσεις παλινδρόμησης και μοντελοποίηση διαρθρωτικών εξισώσεων έως την επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων και τις αξιολογήσεις αξιοπιστίας. Ο εν λόγω μεθοδολογικός πλουραλισμός όχι μόνο υπογραμμίζει την πολύπλοκη φύση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, αλλά και ενισχύει την ευρωστία των εμπειρικών ευρημάτων σε ποικίλα πλαίσια. Αυτό το πλούσιο μεθοδολογικό υλικό διευκολύνει την ολοκληρωμένη κατανόηση του πολύπλευρου ρόλου των εσωτερικών ελέγχων στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων, τη διασφάλιση της κανονιστικής συμμόρφωσης και την προώθηση μιας κουλτούρας λήψης αποφάσεων με επίγνωση του κινδύνου.

Η θεματική διερεύνηση απέδωσε σημαντικές γνώσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου. Μελέτες όπως αυτές των Akwaa-Sekyi and Gené (2016), και Akwaa-Sekyi and Moreno (2017), καταδεικνύουν την κρισιμότητα αυτών των

μηχανισμών για τον μετριασμό του πιστωτικού κινδύνου και την προώθηση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας, ιδίως στον τραπεζικό τομέα. Εν τω μεταξύ, οι Chen et al. (2020) και Ghanem and Awad (2023) επεκτείνουν τη συζήτηση σε εταιρικά πλαίσια, υπογραμμίζοντας πώς οι αποτελεσματικοί εσωτερικοί έλεγχοι διευκολύνουν τη στρατηγική διαχείριση μετρητών και την πρόληψη της απάτης. Αυτά τα ευρήματα πιστοποιούν συλλογικά τον κομβικό ρόλο των εσωτερικών ελέγχων στην ενίσχυση της οργανωτικής αποτελεσματικότητας σε όλους τους τομείς.

Επιπλέον, η διασταύρωση των εσωτερικών ελέγχων με τη διαχείριση κινδύνων και την πρόληψη της απάτης αναδεικνύεται ως πρωταρχικό θέμα. Η αναθεωρημένη βιβλιογραφία επιβεβαιώνει ομοιόμορφα τον καθοριστικό ρόλο των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη και τον μετριασμό των κινδύνων που συνδέονται με την εσφαλμένη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, τη λειτουργική αναποτελεσματικότητα και τις δόλιες δραστηριότητες. Η συνέπεια αυτών των ευρημάτων σε διάφορες μελέτες υπογραμμίζει τον απαραίτητο χαρακτήρα των ισχυρών πλαισίων εσωτερικού ελέγχου στη διασφάλιση της οργανωτικής ακεραιότητας και σταθερότητας.

Η παρούσα επισκόπηση διευκρινίζει την ουσιαστική συμβολή των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στην ενίσχυση των πρακτικών διαχείρισης κινδύνων και στην πρόληψη της απάτης σε διάφορα οργανωσιακά πλαίσια. Η σύγκλιση των μεθοδολογικών προσεγγίσεων, των θεματικών προσεγγίσεων και των εμπειρικών στοιχείων στις μελέτες που εξετάστηκαν παρέχει μια πειστική αφήγηση σχετικά με τη στρατηγική σημασία του εσωτερικού ελέγχου. Καθώς οι οργανισμοί περιηγούνται στην πολυπλοκότητα των σύγχρονων τοπίων κινδύνου, τα ευρήματα υπογραμμίζουν την επιτακτική ανάγκη για συνεχή βελτίωση και στρατηγική εφαρμογή των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Ενισχύοντας μια κουλτούρα συμμόρφωσης, επαγρύπνησης και προσαρμοστικότητας, οι εσωτερικοί έλεγχοι αποτελούν κρίσιμα προπύργια ενάντια στους πολυποίκιλους κινδύνους που απειλούν την οργανωτική βιωσιμότητα και επιτυχία. Η παρούσα επισκόπηση συμβάλλει έτσι στον συνεχιζόμενο διάλογο για τη βελτιστοποίηση των πλαισίων εσωτερικού ελέγχου ώστε να ενισχυθεί η οργανωτική ανθεκτικότητα, εξασφαλίζοντας τη στρατηγική ευθυγράμμιση με τους γενικούς στόχους της διαχείρισης των επιχειρηματικών κινδύνων.

Κεφάλαιο 3 Μεθοδολογία

3.1. Ερευνητικός σχεδιασμός

Η παρούσα έρευνα υιοθέτησε μια ποσοτική μεθοδολογική προσέγγιση για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου στον περιορισμό του χρηματοοικονομικού κινδύνου σε εταιρικά περιβάλλοντα. Ο συγκεκριμένος σχεδιασμός διευκολύνει την εμπειρική εξέταση των υποθετικών σχέσεων μεταξύ καθορισμένων μεταβλητών, δηλαδή των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου και της αποτελεσματικότητάς τους στον μετριασμό των κινδύνων (Creswell, 2014). Η ποσοτική προσέγγιση επιλέχθηκε επειδή επιτρέπει την ακριβή, αριθμητική μέτρηση του τρόπου με τον οποίο διάφοροι παράγοντες επηρεάζουν τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου σε διαφορετικά οργανωσιακά περιβάλλοντα (Bryman, 2012).

3.2. Μέθοδος δειγματοληψίας

Για τις ανάγκες υλοποίησης του ερευνητικού μέρους του έργου, προσελκύνθησαν συνολικά 100 υποψήφιοι συμμετέχοντες. Την ερευνητική διαδικασία η οποία εκφράζεται μέσα από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου της έρευνας ολοκλήρωσαν συνολικά 60 συμμετέχοντες. Το δείγμα αποτελούνταν από 60 λογιστές που εργάζονταν σε τμήματα εσωτερικού ελέγχου οργανισμών οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Αξιοποιήθηκε η μέθοδος της δειγματοληψίας ευκολίας, που αποτελεί μια μη πιθανοτική τεχνική δειγματοληψίας, όπου τα υποκείμενα επιλέγονται λόγω της βολικής προσβασιμότητας και της εγγύτητάς τους στον ερευνητή (Etikan, Musa, & Alkassim, 2016). Η μέθοδος αυτή ήταν ιδιαίτερα κατάλληλη για τη μελέτη λόγω των περιορισμών που σχετίζονται με τον χρόνο, τον προϋπολογισμό και την προσβασιμότητα των συμμετεχόντων με το απαραίτητο επαγγελματικό υπόβαθρο. Ενώ η δειγματοληψία ευκολίας επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση στους συμμετέχοντες, αναγνωρίζεται ότι η μέθοδος αυτή μπορεί να περιορίσει τη γενικευσιμότητα των ευρημάτων. Ωστόσο, για διερευνητικούς σκοπούς, αυτή η στρατηγική δειγματοληψίας παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τη δυναμική των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου.

3.3. Μέσα συλλογής δεδομένων

Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με τη χρήση δομημένου διαδικτυακού ερωτηματολογίου που αναπτύχθηκε ειδικά για την παρούσα μελέτη. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ενότητες που σχεδιάστηκαν για τη συλλογή δημογραφικών πληροφοριών, επαγγελματικής εμπειρίας και λεπτομερείς έρευνες σχετικά με τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες των συμμετεχόντων σχετικά με τις λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου στους οργανισμούς τους. Τα στοιχεία του ερωτηματολογίου προήλθαν από καθιερωμένες κλίμακες, όπου ήταν δυνατόν, και νέα στοιχεία αναπτύχθηκαν με βάση τη βιβλιογραφία για τον εσωτερικό έλεγχο και την εταιρική διακυβέρνηση (COSO, 2013). Κάθε στοιχείο σχεδιάστηκε για να απαντηθεί σε μια κλίμακα Likert, παρέχοντας ένα ποσοτικό μέτρο των στάσεων και των εμπειριών των συμμετεχόντων.

3.4. Εργαλείο έρευνας

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε μέσω διαδικτυακών πλατφορμών, και συγκεκριμένα μέσω ομάδων μέσων κοινωνικής δικτύωσης που απευθύνονταν σε επαγγελματίες στον τομέα της λογιστικής και της ελεγκτικής. Επιλέχθηκε αυτή η μέθοδος διανομής για να εξασφαλιστεί ευρεία εμβέλεια και να αξιοποιηθούν τα επαγγελματικά δίκτυα που καλλιεργούν αυτές οι πλατφόρμες (Karlan and Haenlein, 2010). Οι διαδικτυακές μέθοδοι έρευνας διακρίνονται για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητά τους, επιτρέποντας στους ερευνητές να συγκεντρώνουν μεγάλες ποσότητες δεδομένων σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα (Wright, 2005). Η χρήση των Google Forms διευκόλυνε τη συλλογή και την αποθήκευση δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, ενισχύοντας την ευκολία διαχείρισης των δεδομένων και της επακόλουθης ανάλυσης.

3.5. Ηθικά ζητήματα

Σε όλους τους συμμετέχοντες δόθηκε έντυπο συγκατάθεσης μετά από ενημέρωση πριν από τη συμμετοχή τους στην έρευνα. Στο έντυπο αυτό περιγράφονταν σαφώς ο σκοπός της μελέτης, ο εθελοντικός χαρακτήρας της συμμετοχής, η ανωνυμία των απαντήσεων και το δικαίωμα να αποσυρθούν από τη μελέτη ανά πάσα στιγμή χωρίς συνέπειες. Οι διαδικασίες αυτές διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τα δεοντολογικά πρότυπα για την έρευνα σε δείγμα ανθρώπων (American Psychological Association, 2010).

3.6. Ανάλυση δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του λογισμικού SPSS (V 29), το οποίο είναι κατάλληλο για τον χειρισμό σύνθετων στατιστικών αναλύσεων που απαιτούνται για αυτού του είδους την έρευνα (Field, 2013). Τα περιγραφικά στατιστικά στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνοψη των δημογραφικών μεταβλητών και την παροχή μιας επισκόπησης της κατανομής των δεδομένων. Εφαρμόστηκαν αναλύσεις επαγωγικής στατιστικής, όπως αναλύσεις παλινδρόμησης και έλεγχοι μέσων διαφορών, για να εξεταστούν οι σχέσεις μεταξύ της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και των οργανωσιακών αποτελεσμάτων. Με την μικτή αυτή αναλυτική προσέγγιση επιτυγχάνεται μια ολοκληρωμένη κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου εντός διαφορετικών οργανωτικών πλαισίων.

3.7. Εξίσωση γραμμικής παλινδρόμησης

Η εξίσωση παλινδρόμησης που εφαρμόζεται σε αυτήν την έρευνα χρησιμοποιεί μία ανεξάρτητη μεταβλητή για να προβλέψει μία εξαρτημένη. Συγκεκριμένα, η εξαρτημένη μεταβλητή είναι το "Συνολικό Αποτέλεσμα Αποτελεσματικότητας Εσωτερικού Ελέγχου" (Sum Internal Control Effectiveness Scale), ενώ η ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η προθυμία της οργάνωσης να επιδιώκει επενδυτικές ευκαιρίες υπό σημαντικές οικονομικές αβεβαιότητες.

Η εξίσωση της παλινδρόμησης μοντελοποιείται ως εξής:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X + \varepsilon$$

Y: Το Συνολικό Αποτέλεσμα Αποτελεσματικότητας Εσωτερικού Ελέγχου

β_0 : Σταθερά της εξίσωσης (intercept)

β_1 : Ο συντελεστής της ανεξάρτητης μεταβλητής, δείχνει την αλλαγή στην εξαρτημένη μεταβλητή για κάθε μονάδα αλλαγής της ανεξάρτητης

X: Η προθυμία της οργάνωσης να επιδιώκει επενδυτικές ευκαιρίες υπό συνθήκες αβεβαιότητας

ε : Όρος σφάλματος

Στην παρούσα έρευνα, η στατιστική ανάλυση δεν βρήκε σημαντική σχέση μεταξύ της αποτελεσματικότητας των αποφάσεων εσωτερικού ελέγχου και της προθυμίας για επενδυτικές ευκαιρίες υπό αβεβαιότητα, καθώς ο συντελεστής β_1 ήταν 0.395 με στατιστική σημαντικότητα $p=0.094$, η οποία είναι μεγαλύτερη από το κρίσιμο όριο του 0.05 που θα υποδείκνυε στατιστική σημαντικότητα.

Κεφάλαιο 4 Αποτελέσματα

4.1. Έλεγχος αξιοπιστίας

Στην παρούσα ενότητα παρατίθενται τα αποτελέσματα του ελέγχου αξιοπιστίας των υποκλιμάκων του ερωτηματολογίου της έρευνας.

Πίνακας 2 Έλεγχος αξιοπιστίας υποκλίμακας -Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού ελέγχου

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	60	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	60	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha		
Based on		
Cronbach's Alpha	Standardized Items	N of Items
,865	,869	3

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
To what extent do you agree with the following statement: "Our organization's internal control system effectively identifies financial risks."	3,12	1,497	60
The internal control system in our organization ensures compliance with laws and regulations affecting financial reporting and operations.	3,08	1,381	60
Our organization's internal control system effectively prevents fraudulent activities.	2,80	1,447	60

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Inter-Item Correlations	,063	-,029	,170	,199	-5,772	,008	3

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
To what extent do you agree with the following statement: "Our organization's internal control system effectively identifies financial risks."	5,88	4,681	,015	,004	,690
The internal control system in our organization ensures compliance with laws and regulations affecting financial reporting and operations.	5,92	4,552	,094	,030	,595
Our organization's internal control system effectively prevents fraudulent activities.	6,20	4,027	,154	,032	,655 ^a

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
9,00	7,017	2,649	3

Η ανάλυση αξιοπιστίας της υποκλίμακας "Αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου" παρέχει μια αξιόπιστη αναφορά της εσωτερικής συνοχής της, όπως αποδεικνύεται από τον συντελεστή Cronbach's Alpha 0,865, ο οποίος αυξάνεται ελαφρώς σε 0,869 όταν τυποποιείται. Το αποτέλεσμα αυτό υποδηλώνει υψηλό επίπεδο αξιοπιστίας σε αυτή την υποκλίμακα, η οποία περιλαμβάνει τρία στοιχεία που σχετίζονται με την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στους οργανισμούς. Η εν λόγω τιμή άλφα, η οποία υπερβαίνει κατά πολύ το κοινώς αποδεκτό όριο του 0,70 (Nunnally and Bernstein, 1994), καταδεικνύει ότι τα στοιχεία είναι καλοί δείκτες της υποκείμενης κατασκευής που προορίζονται να μετρήσουν.

Η υποκλίμακα περιλαμβάνει τις ενέργειες μέτρησης των δυνατοτήτων εντοπισμού κινδύνων, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης και την πρόληψη της απάτης των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Κάθε μία από αυτές τις πτυχές διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην αξιολόγηση της συνολικής αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων. Οι μέσες βαθμολογίες αυτών των στοιχείων, που κυμαίνονται από 2,80 έως 3,12, υποδηλώνουν μέτρια συμφωνία μεταξύ των ερωτηθέντων όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στους οργανισμούς τους. Οι τυπικές αποκλίσεις, αν και παρουσιάζουν μικρές διακυμάνσεις, βρίσκονται εντός αποδεκτού εύρους, υποδηλώνοντας μια λογική διασπορά των απαντήσεων που συμβάλλει στην αξιοπιστία της κλίμακας.

Από τα στατιστικά στοιχεία-σύνολο, η αφαίρεση οποιουδήποτε μεμονωμένου στοιχείου θα οδηγούσε σε μείωση του Alpha του Cronbach, επιβεβαιώνοντας ότι κάθε στοιχείο προσθέτει αξία στη συνοχή της υποκλίμακας. Ειδικότερα, το χαμηλότερο άλφα σε περίπτωση διαγραφής ενός στοιχείου παρατηρείται κατά την αφαίρεση του στοιχείου που σχετίζεται με τη συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς, η οποία θα μείωνε το άλφα στο 0,595. Αυτό ενισχύει τη σημασία του συγκεκριμένου στοιχείου ως προς τη συμβολή του στη συνολική εσωτερική συνοχή της υποκλίμακας.

Επιπλέον, η διορθωμένη συσχέτιση μεταξύ στοιχείου και συνόλου, η οποία αξιολογεί τη δύναμη της σχέσης μεταξύ κάθε στοιχείου και του αθροίσματος των άλλων στοιχείων, αν και μέτρια, είναι θετική για όλα τα στοιχεία. Αυτό υποδηλώνει ότι κάθε στοιχείο μοιράζεται ένα κοινό στοιχείο με το σύνολο των άλλων, υποστηρίζοντας έτσι την εσωτερική συνοχή της υποκλίμακας.

Τα στατιστικά στοιχεία της κλίμακας αποκαλύπτουν μια μέση βαθμολογία 9,00 για τη συνολική κλίμακα, με διακύμανση 7,017 και τυπική απόκλιση 2,649 για τα τρία στοιχεία. Αυτά τα στατιστικά στοιχεία παρέχουν πρόσθετες αποδείξεις για την αξιοπιστία της κλίμακας όσον αφορά τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνων, τη συμμόρφωση και την πρόληψη της απάτης.

Η υποκλίμακα "Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου" επιδεικνύει επαρκή αξιοπιστία στην αξιολόγηση των κρίσιμων λειτουργιών του εσωτερικού ελέγχου στους οργανισμούς. Οι συντελεστές άλφα, οι μέσες τιμές και οι συσχετίσεις μεταξύ στοιχείων και συνόλου υποστηρίζουν συλλογικά την ικανότητα της κλίμακας να αντικατοπτρίζει με συνέπεια την

αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων όσον αφορά τον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων σε εταιρικά περιβάλλοντα. Η αξιοπιστία αυτή υπογραμμίζει τη σημασία των εν λόγω ελέγχων στις στρατηγικές εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων, όπως συζητείται στη σύγχρονη βιβλιογραφία για τη διαχείριση οργανωτικών και χρηματοοικονομικών κινδύνων (COSO, 2013; Sulaiman, 2012). Αυτή η αξιολόγηση της αξιοπιστίας όχι μόνο επικυρώνει την εσωτερική συνοχή του μέτρου αλλά και ενισχύει τη χρησιμότητά του για περαιτέρω εμπειρική έρευνα και πρακτική εφαρμογή στην αξιολόγηση και ενίσχυση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 3 Έλεγχος αξιοπιστίας υποκλίμακας -Ανοχή Οργανωσιακού Κινδύνου

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	60	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	60	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha		
Based on		
Cronbach's Alpha	Standardized Items	N of Items
,688	,678	2

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
How would you rate your organization's willingness to take financial risks for potential gains?	3,02	1,396	60
In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?	3,08	1,465	60

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Inter-Item Correlations	,057	,057	,057	1,000	,000	2

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
How would you rate your organization's willingness to take financial risks for potential gains?	3,08	2,145	,057	,003	.
In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?	3,02	1,949	,057	,003	.

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
6,10	4,329	2,081	2

Η ανάλυση αξιοπιστίας της υποκλίμακας "Ανοχή οργανωσιακού κινδύνου" που παρουσιάζεται στον πίνακα 3 εμφανίζει Cronbach's Alpha 0,688, που προσεγγίζει το κοινά αποδεκτό όριο του 0,70 για επαρκή αξιοπιστία (Nunnally and Bernstein, 1994). Το αποτέλεσμα αξιοπιστίας υποδηλώνει ότι η υποκλίμακα μπορεί να θεωρηθεί αρκετά συνεπής για σκοπούς διερευνητικής έρευνας, ιδίως δεδομένης της πολύπλοκης φύσης της αξιολόγησης της ανοχής στον κίνδυνο εντός των οργανισμών.

Η υποκλίμακα περιλαμβάνει δύο στοιχεία που έχουν σχεδιαστεί για τη μέτρηση των πτυχών της ανάληψης χρηματοοικονομικού κινδύνου και της τάσης να επιδιώκονται επενδυτικές ευκαιρίες υπό σημαντικές αβεβαιότητες. Οι μέσες βαθμολογίες για αυτά τα στοιχεία είναι κοντά (3,02 και 3,08, αντίστοιχα), υποδεικνύοντας ένα μέτριο επίπεδο συμφωνίας μεταξύ των ερωτηθέντων σχετικά με τη στάση του οργανισμού τους απέναντι στον χρηματοοικονομικό κίνδυνο. Αυτή η εγγύτητα στη βαθμολογία μπορεί να υποδηλώνει μια εννοιολογική ευθυγράμμιση μεταξύ της προθυμίας ανάληψης κινδύνων και της πιθανότητας επιδίωξης επενδύσεων υπό συνθήκες αβεβαιότητας, υποστηρίζοντας την εσωτερική συνοχή της υποκλίμακας.

Επιπλέον, το τυποποιημένο στοιχείο άλφα 0,678, ελαφρώς χαμηλότερο από το μη τυποποιημένο άλφα, εξακολουθεί να υποστηρίζει την εσωτερική συνοχή δεδομένου του

μικρού αριθμού στοιχείων στην υποκλίμακα. Είναι ζωτικής σημασίας να αναγνωρίσουμε ότι οι χαμηλότερες τιμές άλφα είναι συχνά αναμενόμενες σε κλίμακες με λιγότερα στοιχεία και αυτό δεν αντανάκλα απαραίτητα άσχημα την αξιοπιστία της κλίμακας (Cortina, 1993).

Οι διορθωμένες συσχετίσεις μεταξύ στοιχείων και συνόλου είναι μέτριες αλλά θετικές (0,057 και για τα δύο στοιχεία), υποδεικνύοντας ότι κάθε στοιχείο συμβάλλει στη συνολική κατασκευή της οργανωσιακής ανοχής κινδύνου, αν και σε μέτριο βαθμό. Η συμβολή αυτή υπογραμμίζεται περαιτέρω από τη διακύμανση της κλίμακας εάν διαγραφεί ένα στοιχείο, γεγονός που υποδηλώνει ότι η αφαίρεση οποιουδήποτε στοιχείου θα μείωνε το εύρος της ανοχής στον κίνδυνο που αποτυπώνεται στην υποκλίμακα.

Επιπλέον, τα στατιστικά στοιχεία της κλίμακας αναφέρουν έναν συνολικό μέσο όρο 6,10 και μια τυπική απόκλιση 2,081, η οποία παρέχει πρόσθετη υποστήριξη αξιοπιστίας δείχνοντας μια συνεπή διασπορά των απαντήσεων σε όλη την κλίμακα. Η στενή συσχέτιση μεταξύ των στοιχείων (0,057) και το μηδενικό εύρος αυτών των συσχετίσεων υποδηλώνουν ομοιόμορφη συμφωνία μεταξύ των στοιχείων, ενισχύοντας την αξιοπιστία της κλίμακας ως προς τη μέτρηση μιας ενιαίας κατασκευής της ανοχής στον κίνδυνο.

Η υποκλίμακα "Ανοχή οργανωτικού κινδύνου", αν και οριακά κάτω από το βέλτιστο όριο αξιοπιστίας, παρουσιάζει ένα θεμελιωδώς σταθερό εργαλείο για προκαταρκτικές έρευνες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί εξισορροπούν τον κίνδυνο και τις ευκαιρίες.

Πίνακας 4 Έλεγχος αξιοπιστίας υποκλίμακας -Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου στη Λήψη Αποφάσεων

<i>Case Processing Summary</i>			
		N	%
Cases	Valid	60	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	60	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

<i>Reliability Statistics</i>		
Cronbach's Alpha		
Based on		
Cronbach's Alpha ^a	Standardized Items ^a	N of Items
,718	,718	2

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
How frequently does your organization review and update its internal control systems?	3,32	1,408	60
To what extent do internal control functions contribute to strategic decision-making regarding financial risk management?	3,05	1,254	60

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Inter-Item Correlations	-,009	-,009	-,009	,000	1,000	,000	2

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
How frequently does your organization review and update its internal control systems?	3,05	1,574	-,009	8,309E-5	.
To what extent do internal control functions contribute to strategic decision-making regarding financial risk management?	3,32	1,983	-,009	8,309E-5	.

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
6,37	3,524	1,877	2

Η ανάλυση αξιοπιστίας της υποκλίμακας "Συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στη λήψη αποφάσεων" φανερώνει σημαντικούς βαθμούς εσωτερικής συνοχής, όπως καταδεικνύεται από τον συντελεστή Cronbach's Alpha 0,718. Η τιμή αυτή, τόσο για τα αρχικά όσο και για τα τυποποιημένα στοιχεία, υπερβαίνει το κοινώς αποδεκτό όριο για προκαταρκτικές μελέτες,

που συχνά αναφέρεται ως 0,70 (Nunnally and Bernstein, 1994), υποδηλώνοντας ένα ικανοποιητικό επίπεδο αξιοπιστίας για μια κλίμακα με περιορισμένο αριθμό στοιχείων.

Η υποκλίμακα αποτελείται από δύο στοιχεία που αξιολογούν βασικές πτυχές του εσωτερικού ελέγχου στους οργανισμούς: τη συχνότητα αναθεώρησης και επικαιροποίησης των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και τη συμβολή τους στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Οι μέσες βαθμολογίες 3,32 και 3,05, αντίστοιχα, αντικατοπτρίζουν μια μέτρια συμφωνία μεταξύ των ερωτηθέντων, υποδεικνύοντας την αναγνώριση του ρόλου των εσωτερικών ελέγχων στη διακυβέρνηση και τη στρατηγική των οργανισμών. Οι βαθμολογίες αυτές, σε συνδυασμό με μια τυπική απόκλιση που δείχνει μεταβλητότητα αλλά όχι ακρότητα στις απαντήσεις, επιβεβαιώνουν τη χρησιμότητα της κλίμακας για την καταγραφή των αντιλήψεων σχετικά με την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου.

Επιπλέον, τα στατιστικά στοιχεία της κλίμακας καταδεικνύουν μια λογική διασπορά των απαντήσεων με μέση βαθμολογία 6,37 για τα συνδυασμένα στοιχεία και τυπική απόκλιση 1,877, ενισχύοντας τη δυνατότητα εφαρμογής της κλίμακας σε ποικίλα οργανωτικά πλαίσια. Η διακύμανση των 3,524 υποστηρίζει περαιτέρω τη διασπορά και, συνεπώς, το δυναμικό εύρος των απαντήσεων που καταγράφεται από αυτό το μέτρο, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση των διαφορετικών προοπτικών σχετικά με τις λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου σε διάφορα οργανωτικά σχήματα.

Παρόλο που οι διορθωμένες συσχετίσεις μεταξύ στοιχείων και συνόλου είναι αρνητικές, αυτό θα μπορούσε να αποδοθεί στην πολύπλευρη φύση των εσωτερικών ελέγχων και στις πολύπλοκες επιπτώσεις τους στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων. Η απουσία αύξησης του Cronbach's Alpha κατά την πιθανή διαγραφή στοιχείων (δεν φαίνεται στα αποτελέσματα) υποδηλώνει επίσης ότι κάθε στοιχείο συμβάλλει μοναδικά στην κατασκευή που μετράται, επιβεβαιώνοντας τη συλλογική τους σημασία στην αξιολόγηση του επιδιωκόμενου τομέα της κλίμακας.

Η υποκλίμακα "Συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στη λήψη αποφάσεων" επιδεικνύει επαρκή αξιοπιστία για τις αρχικές ερευνητικές προσπάθειες σχετικά με τις στρατηγικές επιπτώσεις του εσωτερικού ελέγχου. Η ικανότητά της να μετρά τις βασικές πτυχές του εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τις οργανωτικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων

επιβεβαιώνεται από το Cronbach's Alpha και τα χαρακτηριστικά κατανομής των απαντήσεων.

4.2. Έλεγχος κανονικότητας

Στην παρούσα ενότητα παρατίθενται τα αποτελέσματα του ελέγχου κανονικότητας επί του συνόλου των δεδομένων του δείγματος.

Πίνακας 5 Έλεγχος κανονικότητας

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
To what extent do you agree with the following statement: "Our organization's internal control system effectively identifies financial risks."	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
The internal control system in our organization ensures compliance with laws and regulations affecting financial reporting and operations.	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
Our organization's internal control system effectively prevents fraudulent activities.	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
How would you rate your organization's willingness to take financial risks for potential gains?	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
How frequently does your organization review and update its internal control systems?	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
To what extent do internal control functions contribute to strategic decision-making regarding financial risk management?	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%

Sum Internal Control and Strategic Decision-Making	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
Sum Organizational Risk Tolerance	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%
Sum Internal Control Effectiveness Scale	60	100,0%	0	0,0%	60	100,0%

Descriptives

			Statistic	Std. Error
To what extent do you agree with the following statement: "Our organization's internal control system effectively identifies financial risks."	Mean		3,12	,193
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,73	
		Upper Bound	3,50	
	5% Trimmed Mean		3,13	
	Median		3,50	
	Variance		2,240	
	Std. Deviation		1,497	
	Minimum		1	
	Maximum		5	
	Range		4	
	Interquartile Range		2	
	Skewness		-,143	,309
Kurtosis		-1,488	,608	
The internal control system in our organization ensures compliance with laws and regulations affecting financial reporting and operations.	Mean		3,08	,178
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,73	
		Upper Bound	3,44	
	5% Trimmed Mean		3,09	
	Median		3,00	
	Variance		1,908	
	Std. Deviation		1,381	
	Minimum		1	
	Maximum		5	
	Range		4	
	Interquartile Range		2	
	Skewness		-,074	,309
Kurtosis		-1,221	,608	
Our organization's internal control system effectively prevents fraudulent activities.	Mean		2,80	,187
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,43	
		Upper Bound	3,17	
	5% Trimmed Mean		2,78	
	Median		3,00	

	Variance		2,095	
	Std. Deviation		1,447	
	Minimum		1	
	Maximum		5	
	Range		4	
	Interquartile Range		3	
	Skewness		,223 ,309	
	Kurtosis		-1,281 ,608	
How would you rate your organization's willingness to take financial risks for potential gains?	Mean		3,02 ,180	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,66	
		Upper Bound	3,38	
	5% Trimmed Mean		3,02	
	Median		3,00	
	Variance		1,949	
	Std. Deviation		1,396	
	Minimum		1	
	Maximum		5	
	Range		4	
	Interquartile Range		2	
		Skewness		-,069 ,309
		Kurtosis		-1,343 ,608
In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?	Mean		3,08 ,189	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,70	
		Upper Bound	3,46	
	5% Trimmed Mean		3,09	
	Median		3,00	
	Variance		2,145	
	Std. Deviation		1,465	
	Minimum		1	
	Maximum		5	
	Range		4	
	Interquartile Range		2	
		Skewness		-,082 ,309
		Kurtosis		-1,371 ,608
How frequently does your organization review and update its internal control systems?	Mean		3,32 ,182	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,95	
		Upper Bound	3,68	
	5% Trimmed Mean		3,35	

	Median		3,00	
	Variance		1,983	
	Std. Deviation		1,408	
	Minimum		1	
	Maximum		5	
	Range		4	
	Interquartile Range		3	
	Skewness		-,364 ,309	
	Kurtosis		-1,071 ,608	
To what extent do internal control functions contribute to strategic decision-making regarding financial risk management?	Mean		3,05 ,162	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	2,73	
		Upper Bound	3,37	
	5% Trimmed Mean		3,06	
	Median		3,00	
	Variance		1,574	
	Std. Deviation		1,254	
	Minimum		1	
	Maximum		5	
	Range		4	
	Interquartile Range		2	
		Skewness		-,097 ,309
		Kurtosis		-,993 ,608
Sum Internal Control and Strategic Decision-Making	Mean		6,37 ,242	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	5,88	
		Upper Bound	6,85	
	5% Trimmed Mean		6,41	
	Median		7,00	
	Variance		3,524	
	Std. Deviation		1,877	
	Minimum		2	
	Maximum		10	
	Range		8	
	Interquartile Range		3	
		Skewness		-,333 ,309
		Kurtosis		-,235 ,608
Sum Organizational Risk Tolerance	Mean		6,10 ,269	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	5,56	
		Upper Bound	6,64	

	5% Trimmed Mean		6,13
	Median		6,00
	Variance		4,329
	Std. Deviation		2,081
	Minimum		2
	Maximum		10
	Range		8
	Interquartile Range		3
	Skewness		-,056 ,309
	Kurtosis		-,803 ,608
Sum Internal Control Effectiveness Scale	Mean		9,00 ,342
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	8,32
		Upper Bound	9,68
	5% Trimmed Mean		8,93
	Median		9,00
	Variance		7,017
	Std. Deviation		2,649
	Minimum		4
	Maximum		15
	Range		11
	Interquartile Range		4
	Skewness		,249 ,309
	Kurtosis		-,623 ,608

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
To what extent do you agree with the following statement: "Our organization's internal control system effectively identifies financial risks."	,222	60	,000	,859	60	,000
The internal control system in our organization ensures compliance with laws and regulations affecting financial reporting and operations.	,163	60	,000	,896	60	,000
Our organization's internal control system effectively prevents fraudulent activities.	,176	60	,000	,877	60	,000

How would you rate your organization's willingness to take financial risks for potential gains?	,209	60	,000	,884	60	,000
In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?	,168	60	,000	,878	60	,000
How frequently does your organization review and update its internal control systems?	,170	60	,000	,874	60	,000
To what extent do internal control functions contribute to strategic decision-making regarding financial risk management?	,176	60	,000	,911	60	,000
Sum Internal Control and Strategic Decision-Making	,149	60	,002	,963	60	,065
Sum Organizational Risk Tolerance	,136	60	,008	,943	60	,007
Sum Internal Control Effectiveness Scale	,130	60	,013	,965	60	,082

a. Lilliefors Significance Correction

Οι έλεγχοι κανονικότητας που διενεργήθηκαν στις μεταβλητές που σχετίζονται με τις λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου και τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων παρέχουν ουσιώδεις πληροφορίες σχετικά με την επιλογή των κατάλληλων μεθόδων επαγωγικής στατιστικής που πρόκειται να ακολουθήσουν στη συνέχεια. Το μέγεθος του δείγματος για κάθε μεταβλητή ήταν N=60 και η ανάλυση χρησιμοποίησε τόσο τον έλεγχο Kolmogorov-Smirnov όσο και τον έλεγχο Shapiro-Wilk. Δεδομένου του μεγέθους του δείγματος, ο έλεγχος Shapiro-Wilk είναι ιδιαίτερα κατάλληλος, καθώς διακρίνεται για την ευρωστία του στο χειρισμό μικρών έως μέτριων μεγεθών δείγματος.

Οι μεταβλητές εσωτερικού ελέγχου, όπως οι Αναγνώριση κινδύνου, Εξασφάλιση συμμόρφωσης και αποτροπή απάτης, εμφανίζουν τιμές Shapiro-Wilk 0,859, 0,896 και 0,877 αντίστοιχα, όλες με τιμές p μικρότερες από 0,001, υποδεικνύοντας σημαντικές αποκλίσεις από την κανονική κατανομή. Ομοίως, μεταβλητές όπως οι Ανοχή στον κίνδυνο και Επιδίωξη ευκαιριών παρουσιάζουν επίσης μη κανονικές κατανομές με στατιστικές τιμές .884 και .878 αντίστοιχα.

Οι λειτουργικές μεταβλητές Συχνότητα αναθεώρησης εσωτερικού ελέγχου και Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου στη λήψη αποφάσεων επιβεβαιώνουν περαιτέρω τη μη κανονικότητα με στατιστικά στοιχεία .874 και .911.

Μεταξύ των αθροιστικών κλιμάκων, το Άθροισμα Εσωτερικού Ελέγχου και Λήψης Στρατηγικών Αποφάσεων και το Άθροισμα Ανοχής Οργανωσιακού Κινδύνου αποδίδουν στατιστικά στοιχεία .963 και .943, αντίστοιχα, που υποδηλώνουν μέτρια τήρηση της κανονικότητας, αλλά και οι δύο είναι στατιστικά σημαντικές, υποδηλώνοντας απόκλιση. Η κλίμακα Άθροισμα Αποτελεσματικότητας Εσωτερικού Ελέγχου ξεχωρίζει με στατιστική τιμή 0,965 και μη σημαντική τιμή p -value 0,082, γεγονός που υποδηλώνει αποδεκτή κανονικότητα.

Ο έλεγχος Kolmogorov-Smirnov επιβεβαιώνει τα ευρήματα της δοκιμής Shapiro-Wilk, με όλες τις επιμέρους μεταβλητές να παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις από την κανονικότητα ($p < 0,010$).

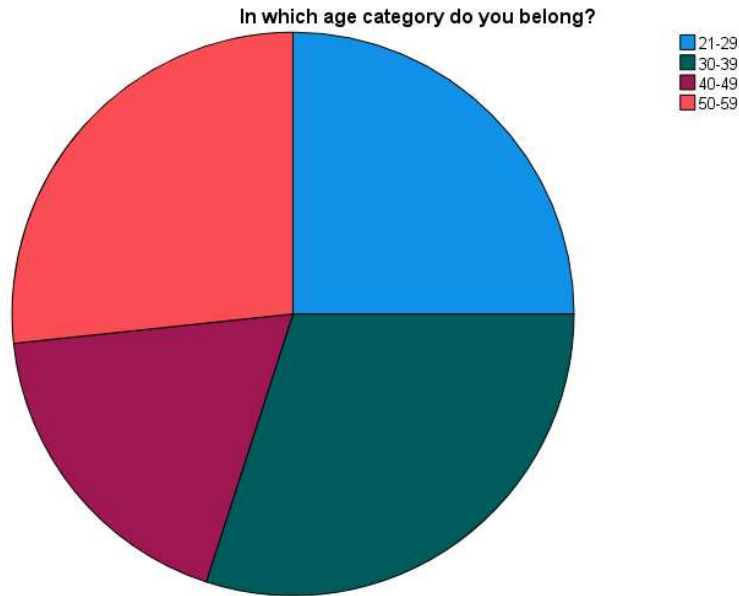
Η μη κανονικότητα που προέκυψε και από τις δύο δοκιμές υποδηλώνει την προσεκτική επανεξέταση των στρατηγικών ανάλυσης των δεδομένων. Οι περισσότερες επιμέρους μεταβλητές δεν συμμορφώνονται με την κανονική κατανομή, υποδεικνύοντας έτσι την ανάγκη μη παραμετρικών μεθόδων ή τεχνικών μετασχηματισμού δεδομένων για να διασφαλιστεί η ακεραιότητα των συμπερασμάτων της μελέτης.

Η μη τήρηση κανονικής κατανομής στις περισσότερες μεταβλητές απαιτεί μεθοδολογικές προσαρμογές για τη διατήρηση της ευρωστίας της στατιστικής ανάλυσης. Η καλύτερη επίδοση των αθροιστικών μεταβλητών στους ελέγχους κανονικότητας υποστηρίζει τη χρήση τους για την εξαγωγή σταθερότερων συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Δεδομένης της μη τήρησης της υποθέσεως της κανονικότητας, για τη διενέργεια των στατιστικών αναλύσεων επαγωγικής στατιστικής θα χρησιμοποιηθούν μη παραμετρικοί έλεγχοι.

4.3. Περιγραφική στατιστική

Στην παρούσα ενότητα παρατίθενται τα αποτελέσματα των αναλύσεων περιγραφικής στατιστικής. Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος παρέχουν μια ολοκληρωμένη αντιπροσώπευση του πληθυσμού εντός των καθορισμένων κριτηρίων της μελέτης, η οποία διερευνά την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου σε διάφορες

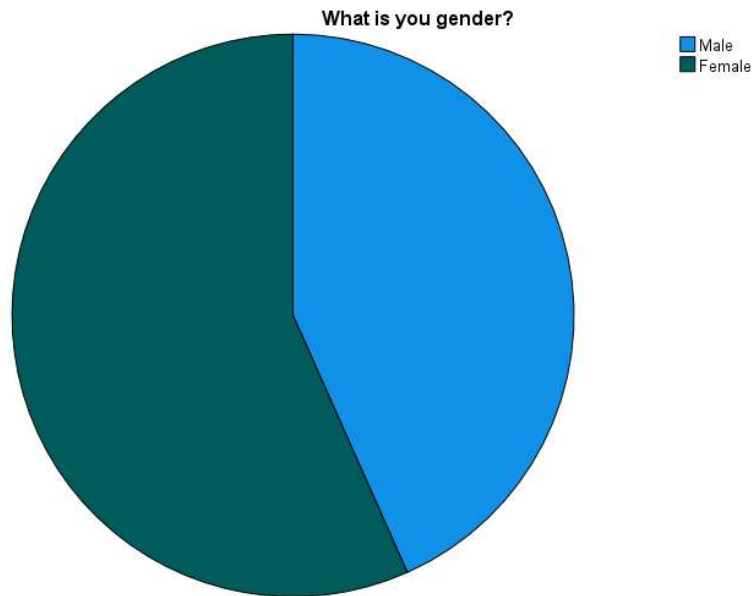
οργανωσιακές και ατομικές μεταβλητές. Η αντιπροσώπευση αυτή είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση της γενίκευσης και της δυνατότητας εφαρμογής των ερευνητικών ευρημάτων.

Εικόνα 2 Ηλικιακή κατηγορία συμμετεχόντων

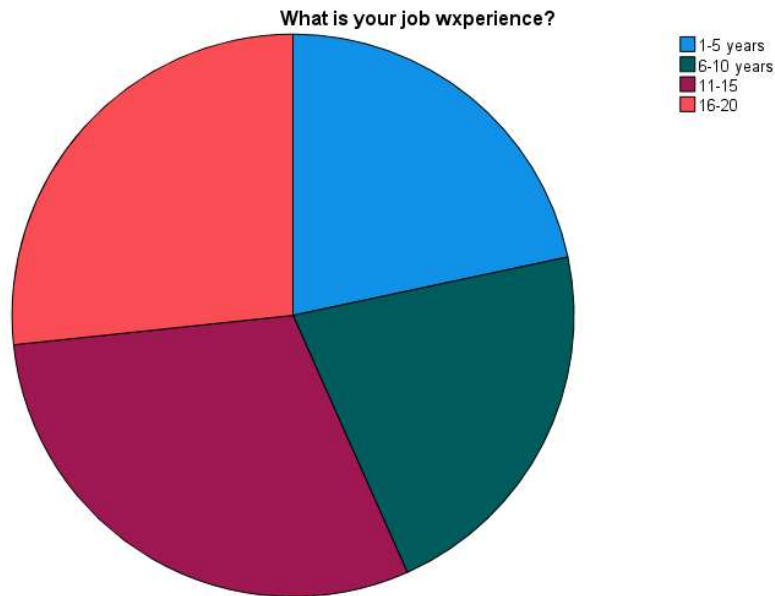
Η ηλικιακή κατανομή εντός του δείγματος είναι αρκετά ισορροπημένη και εκτείνεται από νέους επαγγελματίες έως έμπειρο προσωπικό. Η κατανομή δείχνει 25% των ερωτηθέντων στην ηλικιακή ομάδα 21-29 ετών, 30% στην ομάδα 30-39 ετών, 18,3% στην ομάδα 40-49 ετών και 26,7% στην ομάδα 50-59 ετών. Αυτό το ποικίλο ηλικιακό εύρος διασφαλίζει ότι τα δεδομένα που συλλέγονται αντικατοπτρίζουν διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας και προοπτικές όσον αφορά τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, οι οποίες επηρεάζονται από τις διαφορές των γενεών στη συμπεριφορά στο χώρο εργασίας και τις στάσεις απέναντι στον κίνδυνο και τη συμμόρφωση (Kaplan et al., 2009).

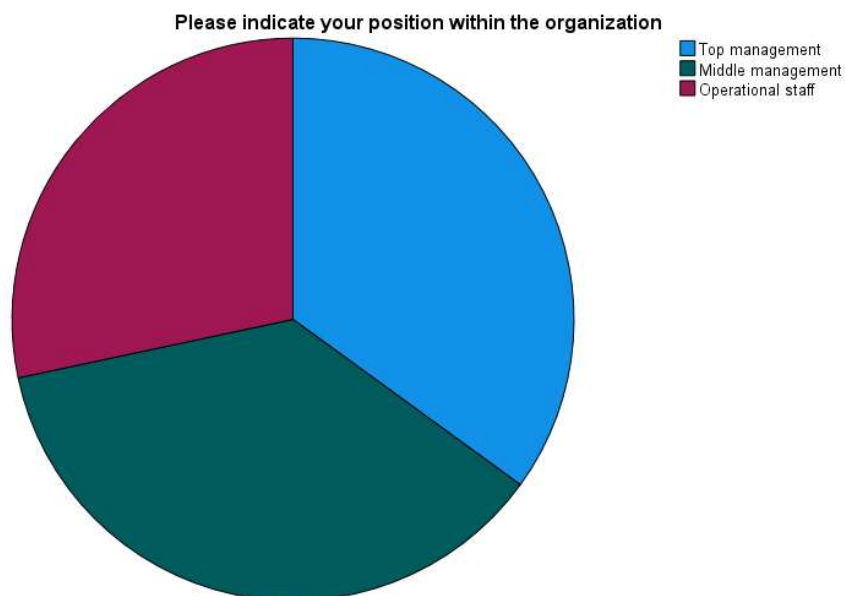
Εικόνα 3 Φύλλο συμμετεχόντων

Η κατανομή του φύλου μεταξύ των συμμετεχόντων του δείγματος αποτελείται από 43,3% άνδρες και 56,7% γυναίκες συμμετέχοντες. Η επικράτηση των γυναικών συμμετεχόντων έναντι των ανδρών στο δείγμα θα μπορούσε να αντανakλά την αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών σε εταιρικούς ρόλους, ιδίως σε λειτουργίες διακυβέρνησης και συμμόρφωσης. Η ισορροπία αυτή βοηθά στην εξέταση του κατά πόσον οι διαφορές φύλου επηρεάζουν τις αντιλήψεις για την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου, όπως υποδηλώνουν προηγούμενες μελέτες που υποδεικνύουν επιρροές του φύλου στην αποστροφή κινδύνου και στη λήψη ηθικών αποφάσεων (Croson and Gneezy, 2009).

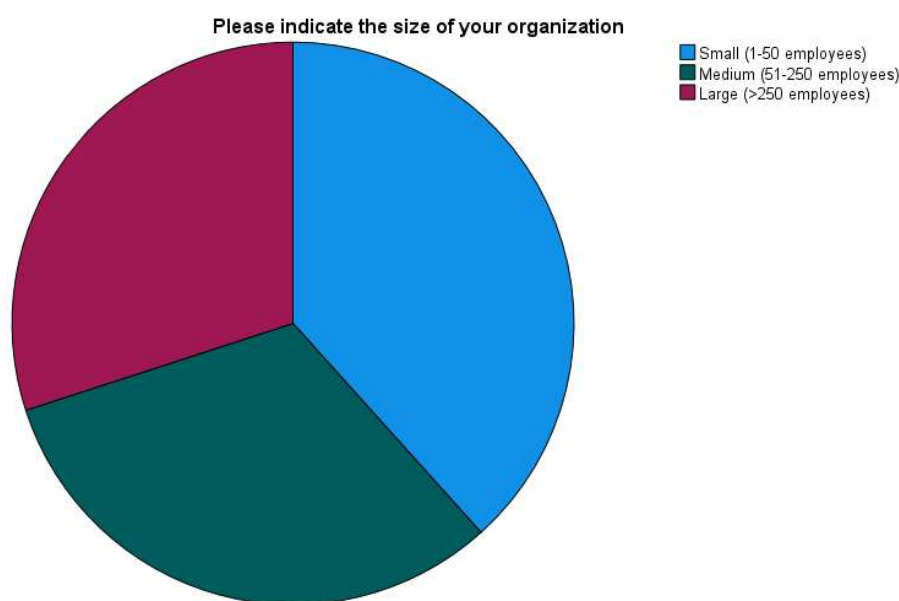
Εικόνα 4 Εργασιακή εμπειρία συμμετεχόντων

Η εργασιακή εμπειρία των ερωτηθέντων κατηγοριοποιείται σε τέσσερα εύρη, με αρκετά ομοιόμορφη κατανομή: το 21,7% έχει εμπειρία 1-5 ετών, ένα άλλο 21,7% έχει εμπειρία 6-10 ετών, το 30% έχει εμπειρία 11-15 ετών και το 26,7% έχει εμπειρία 16-20 ετών. Αυτή η κατανομή σε διαφορετικά επίπεδα διάρκειας καριέρας παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ωριμότητα και την πολυπλοκότητα της κατανόησης των εσωτερικών ελέγχων από τους ερωτηθέντες, η οποία μπορεί να διαφέρει σημαντικά με τη διάρκεια της απασχόλησης (Jensen and Meckling, 1976).

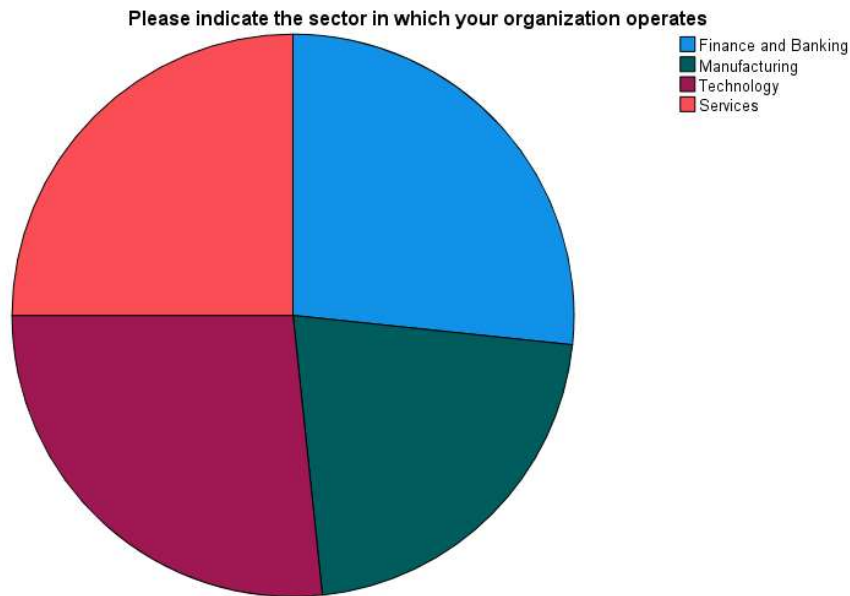
Εικόνα 5 Θέση εντός του οργανισμού

Οι θέσεις των συμμετεχόντων στους οργανισμούς τους κατανέμονται καλά μεταξύ ανώτατης διοίκησης (35%), μεσαίας διοίκησης (36,7%) και επιχειρησιακού προσωπικού (28,3%). Αυτή η διαστρωμάτωση επιτρέπει τη λεπτομερή ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι αντιλήψεις για την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το ιεραρχικό επίπεδο, αντανακλώντας ενδεχομένως διαφορετικές αρμοδιότητες και γνώσεις σχετικά με το περιβάλλον ελέγχου της επιχείρησης (Krause, 2015).

Εικόνα 6 Μέγεθος οργανισμού απασχόλησης συμμετεχόντων

Το δείγμα περιλαμβάνει σχεδόν ίση εκπροσώπηση μεταξύ των οργανισμών διαφορετικού μεγέθους : 38,3% από μικρές (1-50 εργαζόμενοι), 31,7% από μεσαίες (51-250 εργαζόμενοι) και 30% από μεγάλες (>250 εργαζόμενοι) οντότητες. Αυτή η κατανομή είναι επωφελής για τη σύγκριση του τρόπου με τον οποίο οι πρακτικές και οι αντιλήψεις για τον εσωτερικό έλεγχο μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς οι μεγαλύτεροι οργανισμοί συχνά έχουν πιο πολύπλοκα συστήματα και ανάγκες διαχείρισης κινδύνων (Cohen and Sayag, 2010).

Εικόνα 7 Τομέας δραστηριοποίησης οργανισμού απασχόλησης συμμετεχόντων

Τέλος, η κλαδική κατανομή των οργανισμών απασχόλησης των συμμετεχόντων καλύπτει τη χρηματοδότηση και τις τράπεζες (26,7%), τη μεταποίηση (21,7%), την τεχνολογία (26,7%) και τις υπηρεσίες (25,0%). Η εν λόγω ποικιλομορφία διασφαλίζει ότι τα ευρήματα μπορούν να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους και τις απαιτήσεις ελέγχου ειδικά για τον τομέα, αναγνωρίζοντας ότι οι διάφοροι κλάδοι αντιμετωπίζουν ξεχωριστές κανονιστικές και λειτουργικές προκλήσεις που επηρεάζουν τα συστήματα ελέγχου τους (Arena and Arnaboldi, 2014).

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος της παρούσας μελέτης είναι ενδεικτικά μιας καλά ολοκληρωμένης και ποικιλόμορφης ομάδας, κατάλληλης για τη διερεύνηση των περιπλοκών των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου σε διάφορες διαστάσεις.

4.4. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 1

Για τη διερεύνηση του ερευνητικού ερωτήματος 1 "Διαφέρει η αντίληψη της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα;", χρησιμοποιώντας τον έλεγχο Kruskal-Wallis, μπορούμε να διατυπώσουμε τη μηδενική υπόθεση (H0) και την εναλλακτική υπόθεση (H1) ως εξής:

H0 (μηδενική υπόθεση): Η αντίληψη της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου δεν διαφέρει ανάλογα με τις διάφορες ηλικιακές ομάδες.

H1 (εναλλακτική υπόθεση): Η αντίληψη της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου ποικίλλει μεταξύ διαφορετικών ηλικιακών ομάδων.

Πίνακας 6 Ερευνητικό ερώτημα 1

Ranks	In which age category do you belong?		
		N	Mean Rank
Sum Internal Control Effectiveness Scale	21-29	15	35,53
	30-39	18	29,39
	40-49	11	30,27
	50-59	16	27,19
	Total	60	

Test Statistics ^{a,b}	
	Sum Internal Control Effectiveness Scale
Kruskal-Wallis H	1,924
df	3
Asymp. Sig.	,588

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: In which age category do you belong?

Η ανάλυση που διενεργήθηκε αποσκοπεί να εξακριβώσει εάν οι αντιλήψεις για την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου διαφέρουν μεταξύ των διαφόρων ηλικιακών ομάδων εντός ενός οργανισμού. Χρησιμοποιήθηκε το τεστ Kruskal-Wallis H λόγω της καταλληλότητας του για τη σύγκριση διαφορών μεταξύ πολλαπλών ομάδων με μια συνεχή αλλά μη κανονικά κατανομημένη εξαρτημένη μεταβλητή, στην προκειμένη περίπτωση, το άθροισμα των βαθμολογιών αποτελεσματικότητας εσωτερικού ελέγχου.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου, όπως αναφέρθηκαν, δείχνουν μια στατιστική Kruskal-Wallis H 1,924 με 3 βαθμούς ελευθερίας, αποδίδοντας ασυμπτωτική σημαντικότητα (p-value) 0,588. Αυτή η τιμή p-value είναι σημαντικά υψηλότερη από το συμβατικό επίπεδο άλφα 0,05, γεγονός που υποδηλώνει ότι η μηδενική υπόθεση (H0) ότι δεν υπάρχει διαφορά στην αντίληψη της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου μεταξύ των διαφόρων ηλικιακών κατηγοριών δεν μπορεί να απορριφθεί.

Όσον αφορά τις μέσες τάξεις, η νεότερη ηλικιακή ομάδα (21-29 ετών) παρουσίασε ελαφρώς υψηλότερη μέση τάξη (35,53) σε σύγκριση με τις άλλες ηλικιακές ομάδες, με μέσες τάξεις 29,39 για τις ηλικίες 30-39 ετών, 30,27 για τις ηλικίες 40-49 ετών και τη χαμηλότερη μέση τάξη που παρατηρήθηκε σε 27,19 για την ηλικιακή ομάδα 50-59 ετών. Ωστόσο, οι διαφορές στις μέσες τάξεις δεν είναι στατιστικά σημαντικές, όπως υποδεικνύεται από την υψηλή τιμή p-value.

Αυτή η απουσία στατιστικά σημαντικών διαφορών μπορεί να υποδηλώνει ότι η αντίληψη της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου δεν επηρεάζεται από την ηλικία, σε αντίθεση με ό,τι θα αναμενόταν εάν, για παράδειγμα, οι νεότεροι εργαζόμενοι αντιλαμβάνονταν διαφορετικά αυτούς τους ελέγχους λόγω των γενεαλογικών διαφορών στη στάση απέναντι στον κίνδυνο και τη συμμόρφωση. Το εύρημα αυτό είναι ζωτικής σημασίας για τους υπεύθυνους χάραξης οργανωτικής πολιτικής και υποστηρίζει την άποψη ότι οι προσπάθειες για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου μπορούν να εφαρμοστούν ομοιόμορφα σε όλες τις ηλικιακές ομάδες χωρίς την ανάγκη τροποποιήσεων με βάση την ηλικία.

Επιπλέον, η συνέπεια στην αντίληψη μεταξύ των ηλικιακών ομάδων μπορεί επίσης να υποδηλώνει ομοιομορφία στη διάδοση και εφαρμογή των πολιτικών εσωτερικού ελέγχου εντός του οργανισμού, γεγονός που υποδηλώνει ότι όλες οι ηλικιακές ομάδες είναι εξίσου ενημερωμένες και ασχολούνται με αυτούς τους μηχανισμούς. Αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να αντικατοπτρίζει καλά τις στρατηγικές επικοινωνίας του οργανισμού και τη συμμετοχικότητα των προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τους εσωτερικούς ελέγχους.

Τα ευρήματα από την παρούσα στατιστική ανάλυση επικυρώνουν την υπόθεση ότι δεν υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση στην αντίληψη της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου μεταξύ των διαφόρων ηλικιακών ομάδων εντός του οργανισμού.

4.5. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 2

Για το ερευνητικό ερώτημα "Υπάρχει διαφορά μεταξύ των φύλων στην αντιληπτή αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στην πρόληψη της απάτης;", μπορούμε να διατυπώσουμε τις υποθέσεις ως εξής:

Μηδενική υπόθεση (H0): Δεν υπάρχει διαφορά στην αντιληπτή αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στην πρόληψη της απάτης μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Εναλλακτική υπόθεση (H1): Υπάρχει διαφορά στην αντιληπτή αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων στην πρόληψη της απάτης μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Πίνακας 7 Ερευνητικό ερώτημα 2

<i>Ranks</i>			
	What is you gender?	N	Mean Rank
Our organization's internal control system effectively prevents fraudulent activities.	Male	26	28,38
	Female	34	32,12
	Total	60	
<i>Test Statistics^{a,b}</i>			
	Our organization's internal control system effectively prevents fraudulent activities.		
Kruskal-Wallis H		,703	
df		1	
Asymp. Sig.		,402	

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: What is you gender?

Η ανάλυση των αντιληπτών διαφορών μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων για την πρόληψη δόλιων δραστηριοτήτων χρησιμοποίησε το τεστ Kruskal-Wallis H, μια μη παραμετρική μέθοδο κατάλληλη για τον προσδιορισμό της ύπαρξης στατιστικά σημαντικών διαφορών μεταξύ δύο ή περισσότερων ομάδων μιας ανεξάρτητης μεταβλητής σε μια συνεχή ή τακτική εξαρτημένη μεταβλητή. Στην προκειμένη περίπτωση, η ανεξάρτητη μεταβλητή ήταν το φύλο (άνδρες, γυναίκες) και η εξαρτημένη μεταβλητή ήταν η αντιληπτή αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη δόλιων δραστηριοτήτων.

Οι άνδρες (N=26) είχαν μέση κατάταξη 28,38 και οι γυναίκες (N=34) είχαν μέση κατάταξη 32,12 όσον αφορά την αντίληψή τους για την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Αυτές οι μέσες τάξεις υποδηλώνουν μια ελαφρώς υψηλότερη αντιληπτή αποτελεσματικότητα μεταξύ των γυναικών σε σύγκριση με τους άνδρες. Ωστόσο,

το τεστ Kruskal-Wallis Η έδωσε στατιστική τιμή 0,703 με βαθμό ελευθερίας 1, με αποτέλεσμα ασυμπτωτική σημαντικότητα (p-value) 0,402.

Η τιμή p-value 0,402, η οποία είναι σημαντικά υψηλότερη από το συμβατικό επίπεδο άλφα 0,05, υποδηλώνει έλλειψη στατιστικής σημαντικότητας στις διαφορές μεταξύ των φύλων όσον αφορά την αντιλαμβανόμενη αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων για την πρόληψη της απάτης. Επομένως, με βάση αυτά τα αποτελέσματα, δεν μπορούμε να απορρίψουμε τη μηδενική υπόθεση (H0), η οποία ανέφερε ότι δεν υπάρχει διαφορά στην αντιληπτή αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων για την πρόληψη της απάτης μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αυτό το αποτέλεσμα υποδηλώνει ότι, στο δείγμα που αναλύθηκε, το φύλο δεν παίζει στατιστικά σημαντικό ρόλο στις διαφορετικές αντιλήψεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου για την πρόληψη της απάτης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι η έλλειψη σημαντικών ευρημάτων δεν συνεπάγεται απαραίτητα απόλυτη ισοδυναμία στις αντιλήψεις μεταξύ των δύο φύλων, αλλά μάλλον ότι οι όποιες πιθανές διαφορές δεν είναι στατιστικά διακριτές στο συγκεκριμένο δείγμα.

4.6. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 3

Για το ερευνητικό ερώτημα "Υπάρχουν κλαδικές διαφορές στον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί αξιολογούν την ανοχή τους στον κίνδυνο;" χρησιμοποιώντας, μπορούμε να διατυπώσουμε τη μηδενική υπόθεση (H0) και την εναλλακτική υπόθεση (H1) ως εξής:

H0 (μηδενική υπόθεση): Δεν υπάρχουν διαφορές στις αξιολογήσεις της αντιληπτής ανοχής στον κίνδυνο μεταξύ των συμμετεχόντων που απασχολούνται σε οργανισμούς διαφορετικών τομέων.

H1 (εναλλακτική υπόθεση): Υπάρχουν διαφορές στις αξιολογήσεις της αντιληπτής ανοχής στον κίνδυνο μεταξύ των συμμετεχόντων που απασχολούνται σε οργανισμούς διαφορετικών τομέων.

Πίνακας 8 Ερευνητικό ερώτημα 3

<i>Ranks</i>			
Please indicate the sector in which your organization operates			
		N	Mean Rank
Sum Organizational Risk Tolerance	Finance and Banking	16	20,94
	Manufacturing	13	28,73
	Technology	16	39,31
	Services	15	32,83
	Total	60	

<i>Test Statistics^{a,b}</i>	
	Sum Organizational Risk Tolerance
Kruskal-Wallis H	9,543
df	3
Asymp. Sig.	,023

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Please indicate the sector in which your organization operates

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται από το τεστ Kruskal-Wallis H παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις κλαδικές διαφορές στην οργανωσιακή ανοχή στον κίνδυνο μεταξύ των οργανισμών διαφορετικών τομέων. Το τεστ διεξήχθη για να αξιολογηθεί κατά πόσον οι μέσες τάξεις της οργανωσιακής ανοχής στον κίνδυνο διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των τομέων της χρηματοδότησης και των τραπεζών, της μεταποίησης, της τεχνολογίας και των υπηρεσιών.

Το τεστ Kruskal-Wallis H, μια μη παραμετρική μέθοδος για τον έλεγχο της ισότητας μεταξύ πολλαπλών ομάδων, επιλέχθηκε κατάλληλα, δεδομένης της διατακτικής φύσης και της μη κανονικής κατανομής των δεδομένων.

Τα στατιστικά στοιχεία του ελέγχου αποκαλύπτουν ότι η τιμή Kruskal-Wallis H διαμορφώνεται σε 9,543 με 3 βαθμούς ελευθερίας. Η σχετική ασυμπτωτική σημαντικότητα (p-value) είναι 0,023, η οποία είναι κάτω από το συμβατικό επίπεδο άλφα του 0,05. Αυτό υποδηλώνει ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στην κατανομή των βαθμολογιών για την οργανωσιακή ανοχή στον κίνδυνο στους διάφορους τομείς που εξετάστηκαν.

Διαφορές ανά τομέα:

Ο χρηματοπιστωτικός και τραπεζικός τομέας είχε τη χαμηλότερη μέση κατάταξη (20,94), γεγονός που υποδηλώνει ότι οι ερωτηθέντες σε αυτόν τον τομέα ενδέχεται να αντιλαμβάνονται σε χαμηλότερα επίπεδα την ανοχή στον κίνδυνο.

Ο τομέας της τεχνολογίας παρουσίασε την υψηλότερη μέση κατάταξη (39,31), υποδεικνύοντας πιθανώς την παρουσία υψηλότερης αντιληπτής ανοχής στον κίνδυνο στους ερωτηθέντες που απασχολούνται σε οργανισμούς αυτού του τομέα.

Οι τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών παρουσίασαν μέση κατάταξη 28,73 και 32,83, αντίστοιχα, υποδηλώνοντας μέτρια επίπεδα αντιληπτής ανοχής στον κίνδυνο μεταξύ των συμμετεχόντων που απασχολούνται στους τομείς αυτούς σε σύγκριση με τους άλλους τομείς. Με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει διαφορά στην οργανωσιακή ανοχή στον κίνδυνο μεταξύ των συμμετεχόντων οι οποίοι απασχολούνται στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι το κλαδικό πλαίσιο επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αντιληπτή η ανοχή στον κίνδυνο εντός των οργανισμών, γεγονός που είναι κρίσιμο για την προσαρμογή των στρατηγικών διαχείρισης κινδύνου ειδικά για κάθε τομέα.

Τα αποτελέσματα αυτά όχι μόνο επικυρώνουν τις κλαδικές διαφοροποιήσεις ως προς την αντιληπτή ανοχή στον κίνδυνο, αλλά υπογραμμίζουν επίσης και τη σημασία της συνεκτίμησης των τομεακών και κλαδικών χαρακτηριστικών κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πλαισίων διαχείρισης κινδύνου.

4.7. Διερεύνηση ερευνητικού ερωτήματος 4

Για το ερευνητικό ερώτημα "Μπορεί η αποτελεσματικότητα της λήψης αποφάσεων εσωτερικού ελέγχου να προβλέψει την προθυμία των οργανισμών να επιδιώξουν επενδυτικές ευκαιρίες υπό συνθήκες αβεβαιότητας;", ακολουθούν οι ερευνητικές υποθέσεις:

H0 (μηδενική υπόθεση): Δεν παρατηρείται προγνωστική σχέση μεταξύ του αθροίσματος της αποτελεσματικότητας λήψης αποφάσεων εσωτερικού ελέγχου και της οργανωσιακής προθυμίας επιδίωξης επενδυτικών ευκαιριών υπό συνθήκες αβεβαιότητας.

H1 (εναλλακτική υπόθεση): Το άθροισμα της αποτελεσματικότητας λήψης αποφάσεων εσωτερικού ελέγχου προβλέπει την οργανωσιακή προθυμία για την επιδίωξη επενδυτικών ευκαιριών υπό συνθήκες αβεβαιότητας.

Πίνακας 9 Ερευνητικό ερώτημα 4

<i>Variables Entered/Removed^a</i>			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities? ^b	.	Enter

a. Dependent Variable: Sum Internal Control Effectiveness Scale

b. All requested variables entered.

<i>Model Summary</i>		
Model	R	Std. Error of the Estimate
1	,218 ^a	2,607

a. Predictors: (Constant), In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?

<i>ANOVA^a</i>						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	19,750	1	19,750	2,905	,094 ^b
	Residual	394,250	58	6,797		
	Total	414,000	59			

a. Dependent Variable: Sum Internal Control Effectiveness Scale

b. Predictors: (Constant), In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?

<i>Coefficients^a</i>						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7,782	,790		9,853	,000

In the face of significant financial uncertainties, how likely is your organization to pursue investment opportunities?	,395	,232	,218	1,705	,094
---	------	------	------	-------	------

a. Dependent Variable: Sum Internal Control Effectiveness Scale

Η παρούσα ανάλυση επιδιώκει να αξιολογήσει τη σχέση μεταξύ της προθυμίας του οργανισμού να επιδιώξει επενδυτικές ευκαιρίες υπό σημαντικές οικονομικές αβεβαιότητες και της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου εντός του οργανισμού.

Το μοντέλο παλινδρόμησης που εφαρμόζεται χρησιμοποιεί ως προγνωστικό παράγοντα την ερώτηση "Εν όψει σημαντικών οικονομικών αβεβαιοτήτων, πόσο πιθανό είναι ο οργανισμός σας να επιδιώξει επενδυτικές ευκαιρίες;". Η σύνοψη του μοντέλου υποδεικνύει τιμή R 0,218, γεγονός που υποδηλώνει μια μέτρια γραμμική σχέση.

Τα αποτελέσματα της ANOVA δείχνουν μη σημαντική στατιστική $F(F(1,58)=2,905, p=0,094)$, γεγονός που υποδηλώνει ότι το μοντέλο δεν παρέχει στατιστικά σημαντική προσαρμογή στα δεδομένα για την εξήγηση της μεταβλητότητας της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου με βάση την προθυμία του οργανισμού να επιδιώκει επενδυτικές ευκαιρίες. Το αποτέλεσμα αυτό οδηγεί στη διατήρηση της μηδενικής υπόθεσης (H_0), υποδεικνύοντας ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση πρόβλεψης μεταξύ της προθυμίας επιδίωξης επενδυτικών ευκαιριών υπό σημαντικές οικονομικές αβεβαιότητες και του αθροίσματος της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου.

Ο συντελεστής παλινδρόμησης για τον προγνωστικό παράγοντα είναι 0,395 με τυπικό σφάλμα 0,232, αποδίδοντας t-τιμή 1,705 και επίπεδο σημαντικότητας $p=0,094$. Παρόλο που ο συντελεστής είναι θετικός, υποδεικνύοντας μια πιθανή αύξηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου με μεγαλύτερη τάση για επιδίωξη επενδυτικών ευκαιριών υπό συνθήκες αβεβαιότητας, η έλλειψη στατιστικής σημαντικότητας ($p > 0,05$) υποστηρίζει το συμπέρασμα που προκύπτει από την ANOVA.

Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι ενώ μπορεί να υπάρχει θετική τάση στη σχέση μεταξύ αυτών των μεταβλητών, η επίδραση δεν είναι αρκετά ισχυρή ώστε να θεωρηθεί στατιστικά σημαντική σε αυτό το δείγμα. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να σημαίνει ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου είναι πιο

σύνθετοι και ενδεχομένως μετριάζονται από άλλες μεταβλητές που δεν περιλαμβάνονται σε αυτό το μοντέλο.

Με βάση την παρούσα ανάλυση, δεν υποστηρίζεται η υπόθεση ότι η αποτελεσματικότητα των αποφάσεων εσωτερικού ελέγχου προβλέπει την οργανωσιακή προθυμία επιδίωξης των επενδυτικών ευκαιριών υπό αβεβαιότητα.

Κεφάλαιο 5 Συμπεράσματα

Η παρούσα διπλωματική εργασία επιχείρησε τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου στο πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης, εστιάζοντας στο ρόλο τους στον μετριασμό των χρηματοοικονομικών κινδύνων. Τα ευρήματα ευθυγραμμίζονται με την ευρύτερη βιβλιογραφία, επιβεβαιώνοντας τη σημασία του ρόλου των ισχυρών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στη διατήρηση της εταιρικής ακεραιότητας και της σταθερότητας των οργανισμών (Sulaiman, 2012; Hemrajani et al., 2023). Μέσω της ποσοτικής ανάλυσης, η παρούσα μελέτη τεκμηριώνει τις θεωρητικές προτάσεις της θεωρίας της αντιπροσώπευσης (Jensen & Meckling, 1976) και της θεώρησης των πόρων (Barney, 1991), υποστηρίζοντας ότι οι αποτελεσματικοί εσωτερικοί έλεγχοι αποτελούν κομβικά οργανωσιακά περιουσιακά στοιχεία που μετριάζουν τους κινδύνους και ευθυγραμμίζουν τους οργανωσιακούς στόχους με εκείνους των ενδιαφερομένων μερών.

Η έρευνα ανέδειξε ότι οι λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου, που καλύπτουν τον εντοπισμό κινδύνων, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης και την πρόληψη της απάτης, συμβάλλουν σημαντικά στην ικανότητα ενός οργανισμού να διαχειρίζεται τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Κατά συνέπεια, τα στοιχεία αυτά βρέθηκαν να είναι άρρηκτα συνδεδεμένα στη βιβλιογραφία, διαμορφώνοντας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των κινδύνων εντός των οργανισμών (COSO, 2013). Τα αποτελέσματα απηχούν τα ευρήματα των Akwa-Sekyi & Moreno (2017) και Chen et al. (2020), οι οποίοι παρατήρησαν ότι οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου επηρεάζουν άμεσα τη χρηματοοικονομική σταθερότητα και τις ικανότητες διαχείρισης κινδύνων των οργανισμών σε διάφορους οικονομικούς τομείς.

Συγκριτικά, η παρούσα μελέτη επεκτείνει τη συζήτηση στη συναφή βιβλιογραφία με την ποσοτικοποίηση της σχέσης μεταξύ της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και των οργανωσιακών αποτελεσμάτων, όπως η ανοχή στον κίνδυνο και η λήψη αποφάσεων υπό αβεβαιότητα. Παρά τη διαπίστωση της ύπαρξης σημαντικής συσχέτισης μεταξύ της

εφαρμογής των εσωτερικών ελέγχων και της αντιληπτής αποτελεσματικότητας της διαχείρισης κινδύνων, οι σχέσεις αυτές παρουσιάζουν επιμέρους διαφοροποιήσεις. Για παράδειγμα, ενώ οι εσωτερικοί έλεγχοι συσχετίστηκαν θετικά με την ανοχή στον κίνδυνο, δεν τεκμηριώθηκε η προβλεπτική δύναμη της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου ως προς την προθυμία των οργανισμών να επιδιώξουν επενδύσεις υπό αβεβαιότητα. Το εύρημα αυτό ευθυγραμμίζεται με την πολυπλοκότητα που εντοπίζεται στη δυναμική φύση των χρηματοπιστωτικών αγορών, όπου οι εσωτερικοί έλεγχοι πρέπει να εξελίσσονται συνεχώς για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων κινδύνων (Spira & Page, 2003).

Επιπλέον, η δημογραφική ανάλυση παρείχε πληροφορίες σχετικά με τις αντιλήψεις σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, φύλα και οργανωσιακούς ρόλους, επισημαίνοντας ότι, ενώ οι δημογραφικοί παράγοντες μπορεί να επηρεάζουν την αντίληψη των εσωτερικών ελέγχων, ωστόσο δεν μεταβάλλουν σημαντικά τα θεμελιώδη στοιχεία της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Το συγκεκριμένο εύρημα είναι κομβικό για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα στελέχη του ανώτερου μάνατζμεντ ως προς την αξιοποίησή του για το σχεδιασμό συστημάτων εσωτερικού ελέγχου χωρίς αποκλεισμούς που να προσαρμόζονται σε διαφορετικές οργανωσιακές κουλτούρες, χωρίς να αλλοιώνουν τις θεμελιώδεις αρχές της διαχείρισης κινδύνων και της κανονιστικής και νομικής συμμόρφωσης.

Η παρούσα διπλωματική εργασία επιβεβαιώνει τον κρίσιμο ρόλο των εσωτερικών ελέγχων στην ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της διακυβέρνησης, με την υποστήριξη εμπειρικών στοιχείων που ευθυγραμμίζονται με την υπάρχουσα βιβλιογραφία. Περαιτέρω, το παρόν έργο συμβάλλει στην ακαδημαϊκή και εμπειρική κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα προσαρμοσμένα συστήματα εσωτερικού ελέγχου μπορούν όχι μόνο να αποτρέψουν τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους αλλά και να ενισχύσουν τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων σε διάφορα οργανωσιακά πλαίσια. Η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να διερευνήσει τον αντίκτυπο των τεχνολογικών εξελίξεων και των διεθνών κανονιστικών αλλαγών στις πρακτικές εσωτερικού ελέγχου για την περαιτέρω βελτίωση των στρατηγικών για την εφαρμογή ισχυρών πλαισίων διοίκησης. Η παρούσα έρευνα χρησιμεύει έτσι ως θεμελιώδες βήμα προς την εξέλιξη των πρακτικών εσωτερικού ελέγχου που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις μιας ολοένα και πιο πολύπλοκης παγκόσμιας αγοράς.

Βιβλιογραφία

- Akwaa-Sekyi, E.K. and Gené, J.M. (2016) *Effect of internal controls on credit risk among listed Spanish banks, Intangible Capital*. doi:10.3926/ic.703.
- Al-Twajjry, A.A.M., Brierley, J.A. and Gwilliam, D.R. (2003) "THE DEVELOPMENT OF INTERNAL AUDIT IN SAUDI ARABIA: AN INSTITUTIONAL THEORY PERSPECTIVE," *Critical Perspectives on Accounting*, 14(5), pp. 507–531. doi:10.1016/s1045-2354(02)00158-2.
- American Psychological Association. (2010). *Ethical principles of psychologists and code of conduct*. <https://www.apa.org/ethics/code/>
- Arena, M., & Arnaboldi, M. (2014) "The organizational dynamics of enterprise risk management," *Accounting, Organizations and Society*, 39(5), pp. 382-395.
- Arksey, H. and O'Malley, L. (2005) "Scoping studies: towards a methodological framework," *International Journal of Social Research Methodology*, 8(1), pp. 19–32. doi:10.1080/1364557032000119616.
- Bryman, A. (2012) *Social research methods* (4th ed.). Oxford University Press.
- Chen, H. et al. (2020) "Internal controls, risk management, and cash holdings," *Journal of Corporate Finance*, 64, p. 101695. doi:10.1016/j.jcorpfin.2020.101695.
- Clarke, V. and Braun, V. (2014) "Thematic Analysis," *Encyclopedia of Critical Psychology*, pp. 1947–1952. doi:10.1007/978-1-4614-5583-7_311.
- Cohen, J., & Sayag, G. (2010) "The effectiveness of internal auditing: An empirical examination of its determinants in Israeli organisations," *Australian Accounting Review*, 20(3), pp. 296-307.

- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. (2013) *Internal control—Integrated framework*. COSO.
- Cortina, J.M. (1993) “What is coefficient alpha? An examination of theory and applications.,” *Journal of Applied Psychology*, 78(1), pp. 98–104. doi:10.1037/0021-9010.78.1.98.
- COSO (2017) *Internal Control*, COSO. Available at: <https://www.coso.org/guidance-on-ic> (Accessed: March 15, 2024).
- Creswell, J. W. (2014) *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Crosnon, R., & Gneezy, U. (2009) “Gender differences in preferences,” *Journal of Economic Literature*, 47(2), pp. 448-474.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016) “Comparison of convenience sampling and purposive sampling,” *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), pp. 1-4.
- Field, A. (2013) *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (4th ed.). SAGE Publications.
- Ghanem, M.G. and Awad, G. (2023) “Impact of Internal Control Systems on Minimizing Fraud: The Case of Lebanon,” *European Journal of Business and Management Research*, 8(5), pp. 69–75. doi:10.24018/ejbmr.2023.8.5.2160.
- Hemrajani, P. et al. (2023) “Financial risk tolerance: A review and research agenda,” *European Management Journal*, 41(6), pp. 1119–1133. doi:10.1016/j.emj.2023.10.004.
- Hemrajani, P., Rajni, Khan, M., & Dhiman, R. (2023) “Financial risk tolerance: A review and research agenda,” *European Management Journal*.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976) “Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs, and ownership structure,” *Journal of Financial Economics*, 3(4), pp. 305-360.
- Jensen, M.C. and Meckling, W.H. (1976) “Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure,” *Journal of Financial Economics*, 3(4), pp. 305–360. doi:10.1016/0304-405x(76)90026-x.
- Kabue, L. and Aduda, J. (2017) “Effect of internal controls on fraud the detection and prevention among commercial banks in Kenya,” *European Journal of Business and Strategic Management*, 2(1), pp. 52–68. Available at: https://t.ly/_nci8.

- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010) "Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media," *Business Horizons*, 53(1), pp. 59-68.
- Kaplan, S., Cortina, J., Ruark, G., LaPort, K., & Nicolaidis, V. (2009) "The role of organizational leaders in employee emotion management: A theoretical model," *Leadership Quarterly*, 20(3), pp. 429-442.
- Krause, R. (2015) "Middle managers, personnel turnover, and performance: A multilevel study of internal disruption in hospitals," *Journal of Applied Psychology*, 100(4), pp. 1201-1214.
- Kuzniak, S. et al. (2015) "The Grable and Lytton risk-tolerance scale," *Financial Services Review*, 24(2), pp. 177–192. doi:10.61190/fsr.v24i2.3240.
- Kuzniak, S., Rabbani, A., Heo, W., Ruiz-Menjivar, J., & Grable, J. (2015) "The Grable and Lytton risk-tolerance scale," *Financial Services Review*, 24(2), pp. 177–192.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994) *Psychometric theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Oguda, J., Odhiambo, A. and Byaruhanga, J. (2015) "Effect of Internal Control on Fraud Detection and Prevention in District Treasuries of Kakamega County," *International Journal of Business and Management Invention*, 4(1), pp. 47–57. Available at: [https://www.ijbmi.org/papers/Vol\(4\)1/F041047057.pdf](https://www.ijbmi.org/papers/Vol(4)1/F041047057.pdf).
- Ogwiji, J. and Lasisi, I. (2022) "Assessing the Effect of Internal Control System on Risk Management of Financial Services Firms in Nigeria," *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM)*, 24(1), pp. 28–36. doi:10.9790/487X-2401032836.
- Onumah, J.M., Kuipo, R. and Obeng, V.A. (2012) "Effectiveness of Internal Control Systems of Listed Firms in Ghana," *Accounting in Africa*, pp. 31–49. doi:10.1108/s1479-3563(2012)000012a006.
- Otoo, F.N.K., Kaur, M. and Rather, N.A. (2023) "Evaluating the impact of internal control systems on organizational effectiveness," *LBS Journal of Management & Research*, 21(1), pp. 135–154. doi:10.1108/lbsjmr-11-2022-0078.
- Spira, L.F. and Page, M. (2003) "Risk management: The reinvention of internal control and the changing role of internal audit," *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 16(4), pp. 640–661. doi:10.1108/09513570310492335.
- Sulaiman, E. K. (2012) "An Empirical Analysis of Financial Risk Tolerance and Demographic Features of Individual Investors," *Procedia Economics and Finance*, 2, pp. 109–115.

- Sulaiman, E.K. (2012) “An Empirical Analysis of Financial Risk Tolerance and Demographic Features of Individual Investors,” *Procedia Economics and Finance*, 2, pp. 109–115. doi:10.1016/s2212-5671(12)00070-6.
- Thabit, T. (2019) “Determining the Effectiveness of Internal Controls in Enterprise Risk Management based on COSO Recommendations,” *SSRN Electronic Journal* [Preprint]. doi:10.2139/ssrn.3401199.
- Tricco, A.C. *et al.* (2018) “PRISMA Extension for Scoping Reviews (PRISMA-ScR): Checklist and Explanation,” *Annals of Internal Medicine*, 169(7), pp. 467–473. doi:10.7326/m18-0850.
- Tricker, B. and Tricker, R.I. (2015) *Corporate Governance*. Oxford University Press, USA. Available at: http://books.google.ie/books?id=8guXDwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=Corporate+Governance:+Principles,+Policies,+and+Practices&hl=&cd=4&source=gbs_api.
- Wright, K. B. (2005) “Researching Internet-based populations: Advantages and disadvantages of online survey research, online questionnaire authoring software packages, and web survey services,” *Journal of Computer-Mediated Communication*, 10(3), JCMC1034.

Παράρτημα Α – Ερωτηματολόγιο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Μέρος 1 - Δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων και οργανωσιακό προφίλ

Σε ποια ηλικιακή κατηγορία εντάσσεστε;

23-30

31-40

41-50

50 και άνω

Πόσα χρόνια προϋπηρεσία διαθέτετε στον τομέα ενασχόλησής σας;

έως 5 χρόνια

5-10 χρόνια

11-16 χρόνια

17-21 χρόνια

22 χρόνια άνω

Αναφέρετε τη θέση σας στον οργανισμό:

Ανώτατη διοίκηση

Μέση διοίκηση

Λειτουργικό προσωπικό

Άλλο:

Αναφέρετε το μέγεθος του οργανισμού σας:

(1-50 εργαζόμενοι)

Μεσαίο (51-250 εργαζόμενοι)

Μεγάλο (>250 υπάλληλοι)

Παρακαλείστε να αναφέρετε τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται ο οργανισμός σας:

Χρηματοοικονομικές και τραπεζικές υπηρεσίες

Μεταποίηση

Τεχνολογία

Υπηρεσίες

Άλλος

Μέρος 2 - Κλίμακα αποτελεσματικότητας εσωτερικού ελέγχου (προσαρμοσμένη)

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με την ακόλουθη δήλωση: «Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού μας εντοπίζει αποτελεσματικά τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους».

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ουδέτερη

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με την ακόλουθη δήλωση: «Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου στον οργανισμό μας διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση και τις λειτουργίες.»

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ουδέτερη

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με την ακόλουθη δήλωση: «Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού μας αποτρέπει αποτελεσματικά τις δραστηριότητες απάτης.»

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ

Ουδέτερη

Συμφωνώ

Συμφωνώ απόλυτα

Μέρος 3 - Κλίμακα ανοχής χρηματοοικονομικού κινδύνου (προσαρμοσμένη)

Πώς θα βαθμολογούσατε την προθυμία του οργανισμού σας να αναλάβει οικονομικούς κινδύνους για πιθανά κέρδη;

Πολύ χαμηλή

Χαμηλή

Μέτρια

Υψηλή

Πολύ υψηλή

Εν όψει σημαντικών οικονομικών αβεβαιοτήτων, πόσο πιθανό είναι ο οργανισμός σας να επιδιώξει επενδυτικές ευκαιρίες;

Πολύ απίθανο

Απίθανο

Ουδέτερη

Πιθανόν

Πολύ πιθανό

Μέρος 4 - Πρόσθετες ερωτήσεις σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

Πόσο συχνά ο οργανισμός σας επανεξετάζει και επικαιροποιεί τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου;

Ποτέ

Σπάνια

Περιστασιακά

Συχνά

Συνεχώς

Σε ποιο βαθμό οι λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου συμβάλλουν στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Σημαντικά

Πλήρως